

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

นายพงศ์พันธ์ สุขรา

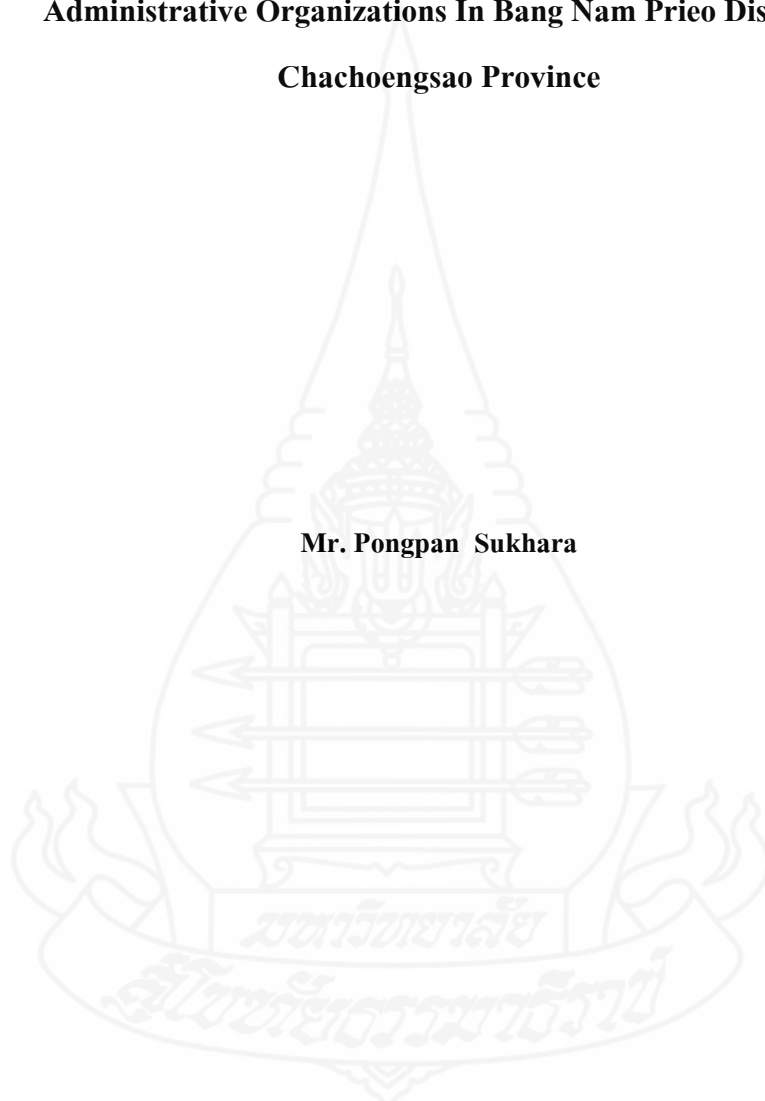

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2555

**The Operation of Preschool Children Development Centers under Local
Administrative Organizations In Bang Nam Prieo District,
Chachoengsao Province**

Mr. Pongpan Sukhara

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ชื่อและนามสกุล	นายพงศ์พันธ์ สุขรา
แขนงวิชา	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันศิริจนวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันศิริจนวงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. นุชชิต ทองอยู่)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถนพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้ศึกษา นายพงศ์พันธ์ สุขรา รหัสนักศึกษา 2542301409 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(บริหารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์
ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา (2) ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 89 คน ประกอบด้วยครูผู้ดูแลเด็กสังกัดเทศบาลจำนวน 30 คน และครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 59 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 สถิติที่ใช้ได้แก่ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (2) การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ การดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Independent Study title: The Operation of Preschool Children Development Centers under Local Administrative Organizations In Bang Nam Prieo District, Chachoengsao Province.

Author: Mr.Pongpan Sukhara; **ID:** 2542301409;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent Study advisor: Dr.Suttiwan Tuntirojanavong, Associate Professor;

Academic year: 2012

Abstract

The purposes of this study were (1) to study the operation of preschool children development centers under local administrative organizations in Bang Nam Prieo District, Chachoengsao Province ; and (2) to study the operations of preschool children development under sub-district administration organization and municipalities in Bang Nam Prieo District, Chachoengsao Province.

The research population consisted of 89 child care teachers consisted of 30 child care teachers under municipalities and 59 child care teachers under sub-district administration organization. The employed research instrument was a rating questionnaire with reliability coefficient of .84. Statistics employed for data analysis were the frequency, percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed that (1) the overall and by-aspect operations of the preschool children development centers under local administrative organizations in Bang Nam Prieo District, Chachoengsao Province were rate at the high level ;the operational aspects could be ranked based on their rating mean as follow : the academic and curriculum activities, the administration and management of the center; the personnel, the participation and supports from all sectors; the building facilities environment and safety ; and the preschool children development network promotion, respectively; and (2) the overall and by-aspect operation of preschool children development centers under the sub-district administration organizations and municipalities were rate at the high level.

Keywords: Operation, Preschool children development, Local administrative organization

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการศึกษาค้นคว้าอิสระ และอาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่ ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และ แก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดการวิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายบรรหาร เทียมเมฆ ผู้อำนวยการโรงเรียนตลาดคลอง 16 (เอื้อ วัฒนาอุทิศ) นางวิภา พุทศรี รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ นางมุกดา เทวารุท นิลสาคร นางจิรรัตน์ เกี่ยมยูร นักบริหารการศึกษา 7 เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา และ นายจิรประวัติ ศรีวัฒนทรัพย์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่กรุณาตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งผู้ดูแลเด็ก ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูล

หวังว่าการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องต่อไป

พงศ์พันธ์ สุขรา

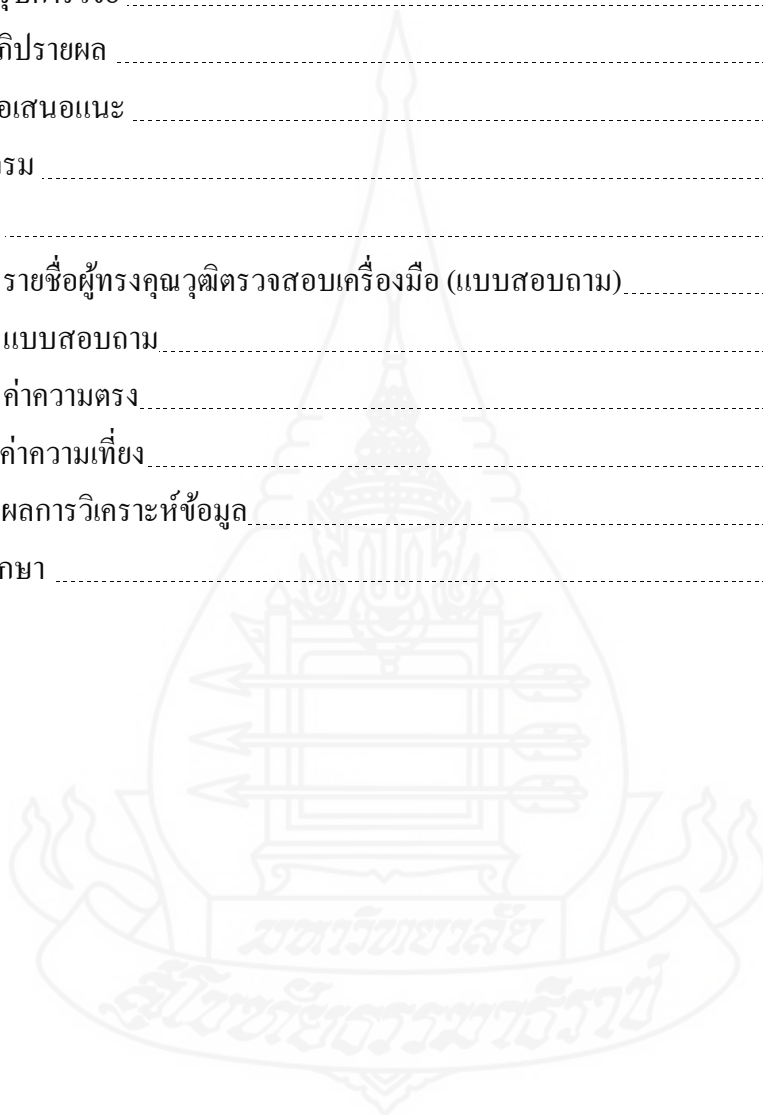
พฤษภาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาปฐมวัย	8
การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	13
การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
ประชากร	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
ตอนที่ 2 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
สรุปการวิจัย	87
อภิปรายผล	92
ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	104
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม).....	106
ข แบบสอบถาม	108
ค ค่าความตรง	116
ง ค่าความเที่ยง	121
จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	124
ประวัติผู้ศึกษา	133

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	67
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม	69
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	70
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราด้านบุคลากร	71
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	72
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	73
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	74
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	75
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราจำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	77
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราด้านบุคลากร	79
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	80
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	81
ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	83
ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	85

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1	โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	22
ภาพที่ 2.2	กระบวนการมีส่วนร่วม	54
ภาพที่ 2.3	รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่าย	58

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน จึงต้องมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ สาระสำคัญ คือ มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมให้เอกชนร่วมจัดการศึกษา และให้มีความอิสระในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงาน ซึ่งมีการกิจรับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งเอง และได้รับการถ่ายโอนจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.ช.) ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยา ล้วนแต่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น โดยเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในทุกๆ ด้านทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และได้มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่างๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 แต่ก็ยังมีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ บุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้อง

รับผิดชอบภารกิจการดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถบริการตอบสนองชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยอายุ 2-5 ขวบ อย่างทั่วถึง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี พ.ศ.2547 และปรับปรุงในปี พ.ศ. 2553 โดยมีมาตรฐานการดำเนินงาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาให้มีความคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นไปในทางเดียวกัน (สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น : 2553) ซึ่งการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อภารกิจการดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ บุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี พ.ศ.2547 และปรับปรุงในปี พ.ศ. 2553 จากการศึกษางานวิจัยของ ชารทิพย์ อุดมดี (2552: 116) ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน สำหรับด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ยังมีส่วนที่ยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านภายนอกอาคาร มาตรการความปลอดภัย และพื้นที่เล่นกลางแจ้งที่มีเครื่องเล่นไม่เพียงพอไม่เหมาะสมกับจำนวนและวัยเด็ก

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

2.2 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มุ่งศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร

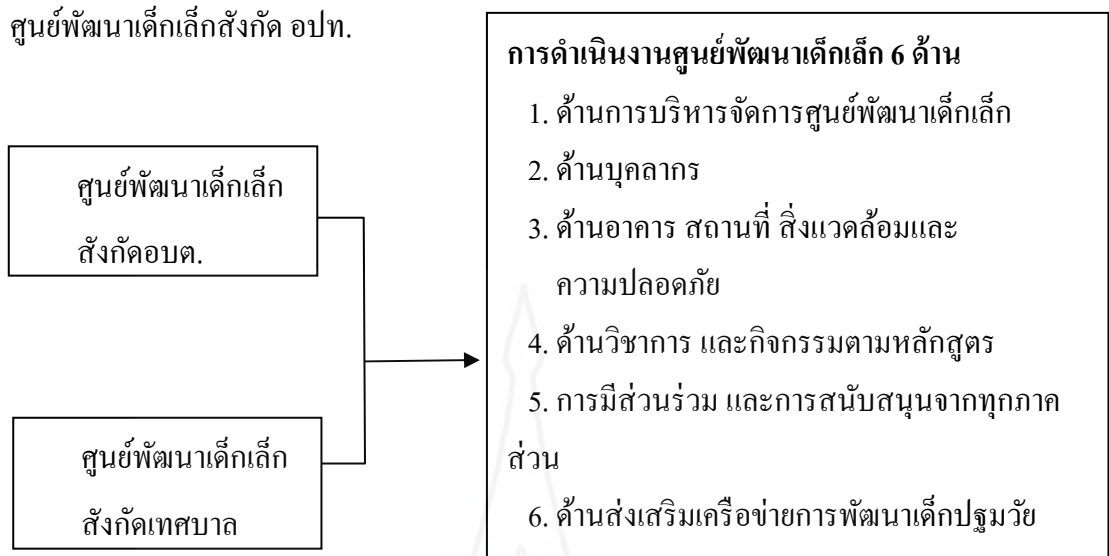
มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

มาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนั้น กรอบแนวคิดในการวิจัยมีดังนี้

ภาพที่ 1.1 แสดง กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

4.2 ประชากร ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 14 แห่ง ประกอบด้วยครูผู้ดูแลเด็กสังกัดเทศบาล จำนวน 30 คน และครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน 59 คน รวมทั้งสิ้น 89 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

4.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยเทศบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบล

4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จำแนกเป็น ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้าน

วิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร การมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

5. นวัตกรรมที่เฉพาะ

5.1 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

5.1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก การสนับสนุนการดำเนินงาน การบริหารงบประมาณ การจัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการกำกับติดตามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.1.2 ด้านบุคลากร หมายถึง การสรรหา การกำหนดจำนวนอัตรากำลัง การกำหนดคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่างๆ การกำหนดเงินเดือน ค่าจ้าง การส่งเสริมความก้าวหน้า และสวัสดิการต่างๆ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.1.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง การสรรหา การสร้าง การใช้ การดูแลรักษา ซ่อมแซม และการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กทั้งภายในภายนอก มีมาตรการเพื่อความปลอดภัย และการเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน

5.1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ภายใต้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและบูรณาการให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดหาและผลิตสื่อ การส่งเสริมโภชนาการ

5.1.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรวิชาชีพ ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร รวมถึงการสร้างสัมพันธ์อันดีต่อกัน

5.1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง ความร่วมมือของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งตามกฎหมาย มีฐานะเป็นนิติบุคคล ในที่นี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

5.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาสำหรับเด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 เป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

6.2 เป็นข้อมูลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผน งบประมาณ และพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ หลักการแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายของการศึกษาปฐมวัย
 - 1.2 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.3 หลักการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย
 - 1.4 ขอบข่ายของการศึกษาปฐมวัย
 - 1.5 การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย
2. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.1 การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล
 - 2.2 แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น
 - 2.3 หลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 3.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 3.2 ด้านบุคลากร
 - 3.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
 - 3.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
 - 3.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
 - 3.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาปฐมวัย

1.1 ความหมายของการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมของเด็กทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม เพื่อเข้ารับการศึกษาระดับต่อไป โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็กก่อนอนุบาลศึกษาในรูปแบบของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดหรือศูนย์พัฒนาเด็กประเภทต่าง ๆ โดยมีนโยบายให้มีการจัดการศึกษาและส่งเสริมอบรมเลี้ยงดูที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการของเด็ก และส่งเสริมสนับสนุนครอบครัว ชุมชน สถาบันสังคมอื่น ๆ ให้มีส่วนร่วมในกระบวนการของเด็ก และส่งเสริมอบรมเลี้ยงดูที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการของเด็ก และส่งเสริมสนับสนุนครอบครัว ชุมชน สถาบันสังคมอื่น ๆ ให้มีส่วนร่วมในกระบวนการของการศึกษา การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 10-11)

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2550: 1-12) ได้กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัย จึงหมายถึง กระบวนการในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่อยู่ในวัยเด็กตอนต้น เพื่อให้เด็กได้มีความเจริญงอกงามตามธรรมชาติ ซึ่งนักปรัชญา นักจิตวิทยา และนักการศึกษาต่างตระหนักและเห็นตรงกันว่าเด็กปฐมวัย เป็นวัยที่มีความเฉพาะและมีความสำคัญอย่างยิ่งควรได้รับการอบรมเลี้ยงดู การดูแลเอาใจใส่ และควรได้รับการศึกษาให้สอดคล้องตามธรรมชาติและความต้องการของเด็กวัยนี้ ซึ่งต้องจัดการศึกษาให้มีความเฉพาะเหมาะสมและมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาระดับอื่นๆ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547: 1) การปฐมวัยศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา

สมร ทองดี และสุกัญญา กาญจนกิจ (2552: 6) การปฐมวัยศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อม และพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามวัย และพร้อมที่จะรับการศึกษาระดับต่อไป

กล่าวโดยสรุป การศึกษาปฐมวัย หมายถึง กระบวนการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็ก เป็นการศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อม ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม เพื่อเข้ารับการศึกษาระดับต่อไป

1.2 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยต้องจัดให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในวิถีของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปรวมทั้งต้องจัดให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในวิถีสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปรวมทั้งต้องมีความสอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ.2546 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่สนองตอบความต้องการตามวัย ซึ่งการจัดการศึกษาปฐมวัยต้องมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างมีความสุข เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน และมีความเหมาะสมกับวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2550(ก): คำนำ)

หลักการการจัดการศึกษาปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2549: 1-2) มีดังนี้

1.2.1 หลักการพัฒนาเด็กโดยรวม โดยเริ่มจากการพัฒนาร่างกายให้แข็งแรง สมบูรณ์ กระตุ้นให้สมองได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ พัฒนาด้านจิตใจและอารมณ์ให้เป็นผู้มีความรู้สึที่ดีต่อตนเอง เชื่อมมั่นในตนเอง ไร่รังแ่งม่ใส สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ พัฒนาด้านสังคม โดยให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งพัฒนาสติปัญญา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บนวิถีชีวิตของเด็กตามสภาพครอบครัว บริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรม

1.2.2 หลักการจัดประสบการณ์ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ โดยจัดการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และการจัดการเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นเรียนให้สนุก เล่นให้มีความรู้และเกิดพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล

1.2.3 หลักการสร้างเสริมความเป็นไทย โดยการปลูกฝังจิตสำนึกของความเป็นคนไทย ความเป็นชาติไทยที่มีวัฒนธรรมอันดีงาม เคารพนับถือและกตัญญูกตเวทิต่อบิดามารดา มีชาติศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจ ทำให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่นและประเทศไทย

1.2.4 หลักความร่วมมือ โดยทั้งครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษาร่วมมือกันในการอบรม เลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ตลอดจนพร้อมที่จะเรียนรู้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

1.2.5 หลักความสอดคล้อง อุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องสอดคล้องกับสารบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นโยบายการศึกษาที่รัฐบาล

แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 5 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ผ่านการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย

1.3 หลักการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย

การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญ 2 ประการคือ หลักการในการตอบสนองธรรมชาติและความต้องการของเด็ก และหลักการในการจัดให้เด็กได้รับผลที่ดีที่สุดสำหรับหลักการแรก ต้องส่งเสริมธรรมชาติความเจริญของเด็กทุกขั้นตอน และพัฒนาธรรมชาติ ความเจริญทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ด้วยการให้ความรัก ความเอาใจใส่ การกระตุ้น ความเป็นอิสระและความแปลกใหม่ หลักการที่สองเป็นการจัดให้เด็กได้รับผลดีที่สุด หลักการนี้ต้องเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ด้วยกระบวนการปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมประสบการณ์กับบุคคล และทำกิจกรรมต่างๆ เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้อย่างอิสระ ด้วยการเล่น มีโอกาสตัดสินใจด้วยตนเอง เด็กต้องการเวลาที่จะเป็นเด็ก ไม่ควรกดดันหรือเร่งให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถเท่ากับเด็กประถมศึกษา และควรคำนึงถึงจำนวนที่ตอบสนองแก่เด็กที่เพียงพอและมีความสม่ำเสมอในการกระทำต่อเด็กในทางที่ดี (สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ 2550: 3-4)

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 31) ได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งเป็น มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12 ข้อ ดังนี้

- 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- 2) กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
- 3) มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
- 4) มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
- 5) ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีการเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
- 6) ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 7) รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

8) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9) ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

10) มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

11) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

12) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

สรุปได้ว่า หลักการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย คือ การตอบสนองธรรมชาติและความต้องการของเด็ก และพัฒนาความเจริญ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ด้วยการให้ความรัก ความเอาใจใส่ เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ด้วยกระบวนการปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้อย่างอิสระ มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.4 ขอบข่ายของการศึกษาปฐมวัย

การกำหนดขอบข่ายของการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย ควรนำความรู้ทางด้านธรรมชาติและความต้องการของเด็กมาจัดกิจกรรม เตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับอายุของเด็ก และใช้ความรู้เพื่อจะเข้าใจเชื่อมโยง ความแตกต่าง ความเจริญเติบโต และประสบการณ์ต่างๆ เพื่อจะจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน ดังนั้นควรให้เด็กเป็นผู้ริเริ่ม เด็กเป็นผู้บอกความต้องการ และครูเป็นผู้วางแผนส่งเสริม ขอบข่ายของการจัดการครอบคลุม ดังนี้ (สิริมา ภิญโญ อนันตพงษ์ 2550: 5-7)

การจัดประสบการณ์ทั่วไปการจัดประสบการณ์ทั่วไปให้กับเด็กมีหลักการจัดดังต่อไปนี้

1) ส่งเสริมให้เด็กเจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และใช้วิธีการแบบบูรณาการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายโดยเน้นที่การเรียนรู้ของเด็กให้เกิดการผสมผสาน มิใช่เกิดจากการเรียนเฉพาะเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงการเรียนรู้ของเด็กควรส่งเสริมและส่งผลกระทบต่อตัวเด็กทุกด้านไม่ใช่เฉพาะเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น

2) การวางแผนแนวการจัดประสบการณ์ทั่วไป ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานการสังเกตของครู การจดบันทึกข้อมูลความสนใจของเด็กแต่ละคน รวมทั้งความก้าวหน้าทางการพัฒนาการของเด็ก โดยใช้เกณฑ์คำนึงความเหมาะสมของอายุ จุดเด่น และความสนใจ

3) วิธีการเรียนรู้ของแผนจัดประสบการณ์ทั่วไป เน้นหลักการมีปฏิสัมพันธ์ โดยการที่ครูจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กใช้การสำรวจอย่างกระตือรือร้น การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่

4) การจัดเตรียมประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ให้คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านความสนใจและความสามารถมากกว่าความแตกต่างของช่วงอายุปฏิทิน ครูเตรียมแผนช่วยเด็กที่มีพัฒนาการต่างจากเพื่อนในกลุ่ม โดยคำนึงถึงช่วงความแตกต่างของเด็กห่างกัน 12 เดือนถึงสูงสุด 2 ปี ความสลับซับซ้อนของวัสดุอุปกรณ์และการใช้งาน ควรสอดคล้องกับช่วงอายุของเด็ก

5) การจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ เน้นในรูปของจริง เป็นรูปธรรมและสัมพันธ์กับชีวิตจริงของเด็ก โดยเด็กเรียนรู้จากของจริง ความรู้เกิดขึ้นในขณะที่เด็กจับต้องสัมผัส ได้เล่นกับเพื่อน ในที่สุดจากประสบการณ์ เด็กเกิดความคิดรวบยอด เกิดการพัฒนาเรียนรู้สัญลักษณ์ ภาษา ทีละน้อยๆ ความเข้าใจในเรื่องรูปธรรมทางด้านสัญลักษณ์จะมีเพิ่มขึ้น

6) ผู้ใหญ่ควรเตรียมโอกาสสำหรับเด็กในการให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ โดยให้โอกาสเด็กเลือกตามความสนใจ และทำงานโดยอิสระหรือทำงานเป็นกลุ่มย่อย

7) ผู้ใหญ่ควรจัดเตรียมประสบการณ์ต่างๆ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเครื่องมือต่างๆ ให้กับเด็กทุกกลุ่มอายุ ทุกวัฒนธรรม โดยไม่แบ่งแยกเพศ ให้รู้จักยอมรับความแตกต่าง และความเหมือนับบุคคลอื่น ทั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กๆ พัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

8) ผู้ใหญ่ควรจัดเตรียมเวลาสำหรับการพักผ่อน และการทำกิจกรรมที่เหมาะสมในวันหนึ่งๆ เช่น การฟังนิทาน ฟังบทร้อยกรอง ฟังดนตรี กิจกรรมก่อนการรับประทานอาหาร และการนอนหลับพักผ่อน

9) ผู้ใหญ่ควรจัดประสบการณ์กลางแจ้งให้กับเด็กทุกกลุ่มอายุ โดยให้ยึดหลักการในการจัดกิจกรรมเพื่อบริหารกล้ามเนื้อใหญ่เรียนรู้สิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายนอกห้องเรียนที่อยู่รอบๆ ตัว

สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการศึกษาปฐมวัย คือการส่งเสริมให้เด็กเจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา และใช้วิธีการแบบบูรณาการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายโดยเน้นที่การเรียนรู้ของเด็ก

1.5 การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย

สถานศึกษาปฐมวัยเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้กับเด็กอายุ 3-6 ปี ที่มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม สร้างเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เติบโตมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาทุกด้านอย่างสมดุลเหมาะสมกับวัย เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขและเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ ในสถานศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งในและ

นอกสถานศึกษา มีหน้าที่ร่วมกันพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งต้องมีการดำเนินการต่างๆ อย่างเป็นระบบ ทั้งการดำเนินการในด้านการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถานศึกษา การจัดหาอาคารสถานที่ และพัสดุครุภัณฑ์ การจัดการทางการเงินงบประมาณ การให้บริการเด็ก เพื่อให้เด็กเป็นคนดีมีวินัย ได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ในการดำเนินการดังกล่าวของผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยและผู้เกี่ยวข้อง มีการดำเนินการทั้งในส่วนที่เป็นการกำหนดทิศทาง กำหนดนโยบายของสถานศึกษา และทั้งในส่วนของการปฏิบัติการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา ทั้งการวางแผน การจัดองค์การ การจัดการเกี่ยวกับบุคลากร การนำและการควบคุมการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเหล่านี้รวมเรียกว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย (วัฒนา มัคคสมัน และอมรชัย ตันดิเมธ (2555: 1-9)

2. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.1 การปกครองรูปแบบเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้กล่าวถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล ไว้ดังนี้

1) เทศบาลตำบล เป็นเทศบาลขนาดเล็ก

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ได้แก่ (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

2) เทศบาลเมือง เป็นเทศบาลขนาดกลาง

มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมือง มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ได้แก่ (1) กิจกรรมที่ระบุในมาตรา 50

มาตรา 54 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมือง อาจจัดทำกิจการใดในเขตเทศบาล ได้แก่ (8) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา

3) เทศบาลนคร เป็นเทศบาลขนาดใหญ่

มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ได้แก่ (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 และมาตรา 54

2.1.2 การปกครองรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กล่าวถึง องค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้

- 1) มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- 2) มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ (5) การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 3) มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้
 - (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
 - (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 4) มาตรา 82 องค์การบริหารส่วนตำบล อาจมีรายได้ ดังนี้
 - (6) รายได้อื่นตามที่รัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
 - (7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

2.2 แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น

สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น ระยะ 3 ปี พ.ศ. 2555-2557 ขึ้นดังนี้

2.2.1 วิสัยทัศน์ การจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้พื้นฐานความเป็นไทย มุ่งสู่ความเป็นสากล

2.2.2 พันธกิจ

- 1) พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2) พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3) จัดหาและพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- ตลอดจน แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 4) พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 5) พัฒนาคุณภาพผู้เรียน
 - 6) อนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

7) ส่งเสริมและพัฒนาการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็ก เยาวชน และประชาชน

8) พัฒนาและส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชน ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบการบริหารการจัดการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบการบริหารงานบุคคลทางการศึกษาที่เป็นไปตามหลักการบริหารงานบุคคลทางการศึกษาของชาติ

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารงานบุคคลทางการศึกษาที่เป็นระบบคุณธรรม

4) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพ

5) สถานศึกษามีครูครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6) ครูมีความสามารถในการจัดทำสื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย

7) สถานศึกษามีสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย

8) สถานศึกษามีเครือข่ายในการใช้สื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาระหว่างโรงเรียน

9) สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

10) ครูมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

11) สถานศึกษามีหลักสูตรที่หลากหลายโปรแกรมตามความต้องการของผู้เรียน

12) สถานศึกษามีหลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและการดำรงชีวิตในท้องถิ่น

13) สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

14) สถานศึกษามีการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

15) สถานศึกษามีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

16) สถานศึกษามีเครือข่ายในการจัดการศึกษาทั้งระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด และระดับชาติ

- 17) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (เก่ง ดี มีความสุข)
- 18) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพได้มาตรฐาน
- 19) โรงเรียนถ่ายโอนมีคุณภาพได้มาตรฐานไม่น้อยกว่าเดิม
- 20) โรงเรียนเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้าใจให้เกิดสันติสุข
- 21) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพได้

มาตรฐาน

- 22) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดกิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะ

วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

- 23) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดกิจกรรมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรม

เด็ก เยาวชนและประชาชน

- 24) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบการนิเทศการศึกษาที่มี

ประสิทธิภาพ

- 25) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชน

ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- 26) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบการบริหารจัดการศึกษาพิเศษที่ดี

และมีประสิทธิภาพ

- 27) สำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา/สถานศึกษามีระบบการบริหารงานที่มี

ประสิทธิภาพ

2.3 หลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการศึกษาของท้องถิ่น มีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่ประสานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาท้องถิ่น เป็นการดำเนินการตามแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ในการจัดการพัฒนาของชาติไปยังท้องถิ่นมากขึ้น โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 มาตรา 81 ตามที่กฎหมายบัญญัติ ในการจัดการศึกษาท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกายอารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นที่ไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น 2547 : 3)

2.3.1 แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย

การเริ่มต้นเป็นจุดสำคัญของงานทุกชนิด ในงานแห่งชีวิต จุดเริ่มต้น คือการเริ่มชีวิตในเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในหมู่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาว่าเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 5 ขวบ เป็นช่วงที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิตที่สมองมีการเจริญเติบโตมากกว่าทุกๆ ช่วงอายุ และเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปูพื้นฐานทักษะต่างๆ ให้แก่เด็ก เพื่อมีความพร้อมในการที่จะพัฒนาในระดับต่อไป ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัย พัฒนาขึ้นมาโดยแนวคิดต่อไปนี้

1) แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้านเด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัยโดยที่พัฒนาการเด็กปฐมวัยบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ ๕ ปี พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้ และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่ามีลักษณะต่อเนื่อง เป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน หรือ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุประสบการณ์ คานิยมทางสังคม และสิ่งแวดล้อมหรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่าเด็กจะพัฒนาได้ดี ถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยตนเอง ทำงานที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้อะไรๆ ตนเอง ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก จึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องใดเข้าใจเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

2) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดี ถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้เคลื่อนไหวมีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่น และปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเนื่องจากการเรียนรู้เป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้นทั้งคนเรา

เรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเองในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

3) แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลดีต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสนอกเหนือไปจากส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ใช้ประสาทสัมผัส และการรับรู้ ผ่านคลายอารมณ์ และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อมเรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นกับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้จึงถือ “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

4) แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่าผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรม และสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคม และวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาเกิดการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข

แนวคิดพื้นฐานดังกล่าว ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ครูผู้ดูแลเด็กต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจเพราะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ขวบ จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษาโดยต้องคำนึงถึง ความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมสติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้ง ทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรง ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้น ของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดี และคนเก่งของสังคม สอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา

สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ฯลฯ

2.3.2 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำคู่มือหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ขวบ) ดังนี้

1) หลักการเด็กทุกคน มีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริม พัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ค้ำระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเด็กปฐมวัยเพื่อให้ เด็กมีโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มตาม ศักยภาพ

2) หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่ อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ขวบนั้นเป็นหลักการที่คำนึงถึงการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมเพื่อโอกาส ในการพัฒนาเด็กทุกด้านตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพหลักการ จัดการศึกษาปฐมวัยยังเน้นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาครอบครัวเด็กทุกประเภททั้ง เด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลและเน้นเด็กเป็น สำคัญการจัดการศึกษา จัดหลักการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรมตามความเป็นอยู่จริง ของเด็ก โดยมีผู้ใหญ่ในชุมชนเป็นผู้เชื่อมโยงองค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่เด็ก ทั้งยังเปิดโอกาสให้เด็กได้ พัฒนาอย่างเป็นองค์รวม โดยผ่านการเล่นซึ่งเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก และผ่านกิจกรรม ที่เหมาะสมกับวัยเด็กเล็ก โดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีของการเรียนรู้การจัดการประสพการณ์ต่างๆ ใน การเรียนรู้ที่สามารถดำรงในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ซึ่งต้องได้รับการ ประสานความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา แนวทางดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่การจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1) การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและ ประสพการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและลักษณะนิสัยโดยอยู่บนพื้นฐานของประสพการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และ ประสพการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับ ซึ่งต้องเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และ เด็กพิเศษ

2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งควรอยู่ในสภาพที่ แวดล้อมด้วยธรรมชาติ ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายใน และภายนอก ห้องเรียน ต้องสะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ

ที่มาจากธรรมชาติและวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง สภาพแวดล้อมใกล้ตัวและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

3) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยที่ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จัก และเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบ เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่างๆ ได้เหมาะสมนอกจากนี้ ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงการใช้เทคนิค การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก

4) การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการ บูรณาการที่ว่าหนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็กควรวางแผนการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรมหลากหลายทักษะหลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัย

5) การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กควรสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ผลที่ได้จากการสังเกต สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ซึ่งจะช่วยครูผู้ดูแลเด็กในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล ความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน และยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

6) ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโตขึ้นมา ครูผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ และผู้ปกครองเด็ก ต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการพัฒนาตามหลักการจัดหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน

2.3.3 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาศึกษาเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ ที่ถ่ายโอนในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น: 2554)

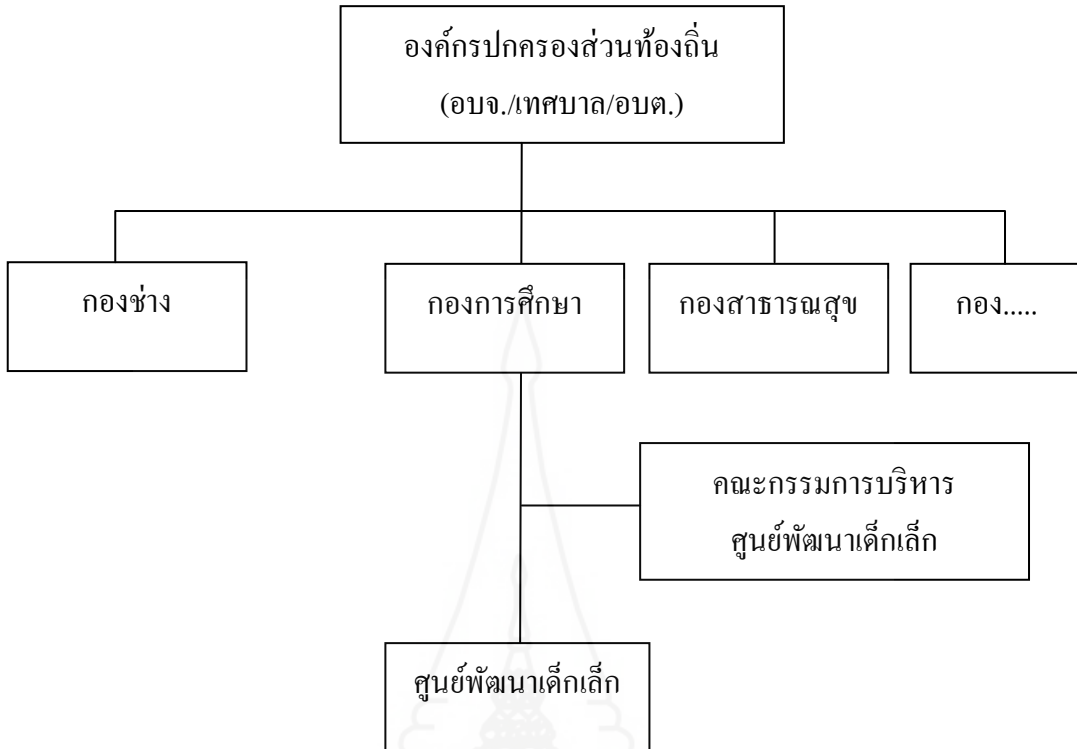
การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการเรียกว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีรูปแบบการบริหารดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น 2547 :7-8)

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้แก่ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้ง โดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสม จะต้องประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนผู้ดูแลเด็ก อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำหน้าที่เลขานุการโดยตำแหน่ง

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ มีนายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย เป็นประธาน ยกเว้นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิดที่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมศาสนาให้เจ้าอาวาส/โต๊ะอิหม่าม หรือผู้ที่เจ้าอาวาส/โต๊ะอิหม่ามมอบหมายเป็นประธาน

3. การบริหารงบประมาณและการบริหารงานบุคคล เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น และมาตรฐานด้านบุคลากรและการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนด

4. คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ประเมินผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ในด้านความรู้ ความสามารถให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านบุคลากรและการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอผลการประเมินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบการพิจารณาต่อไป

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553: 4-56) ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ แบ่งการบริหารจัดการเป็น 3 ด้าน ได้แก่

3.1.1 ด้านการบริหารงาน

1) การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีความพร้อมด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ และกำหนดให้มี

โครงสร้างส่วนราชการรวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ ได้แก่ ส่วน กอง สำนักการศึกษา โดยให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ก) จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และต้องมีจำนวนเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่จะเข้ารับบริการไม่น้อยกว่า 20 คน

ข) จัดทำโครงการและแผนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

ค) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ง) จัดทำแผนดำเนินงาน ได้แก่ สำรวจสำมะโนประชากรเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี แผนรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัดชั้นเรียน และการงบประมาณ เป็นต้น

จ) จัดทำระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ฉ) รายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

2) การย้าย การรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3) การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศึกษาวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเพื่อดำเนินการ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

4) การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

5) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้ง โดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสมจากชุมชน และผู้ดำรงตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ และ ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธาน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการ

และเลขานุการคณะกรรมการ โดยตำแหน่ง และให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- ก) กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ข) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ค) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ง) พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- จ) พิจารณาเสนอแผนงาน โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯ ตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ฉ) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ช) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ซ) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

3.1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางดังนี้

- 1) งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้จ่าย ดังนี้ ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าตอบแทน และค่าครองชีพของบุคลากร เงินประกันสังคมของบุคลากร ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ทุนการศึกษาอื่นๆ

2) งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการจัดหางบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ จัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะ 3 ปี เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาการศึกษา และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ จัดทำแผนจัดหาพัสดุรายปี จัดทำแผนจัดหาพัสดุ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ และจัดทำสมุดคัมภีร์งบประมาณรายจ่ายในหมวดรายจ่ายต่างๆ เพื่อการรายงาน

3) งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

4) จัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ก) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก กอง หัวหน้าส่วนการศึกษา หรือผู้แทน เป็นประธาน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษาพิเศษ นักวิชาการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา และผู้แทนผู้ปกครองในจำนวนที่เหมาะสม เป็นกรรมการ

ข) แจกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก สำรวจความต้องการในการใช้สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กเล็กแต่ละวัย

ค) ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ง) จัดทำทะเบียนควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์

จ) ดำเนินการเบิกจ่ายสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ที่ได้มาให้กับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก

5) การเบิกจ่ายงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือปฏิบัติตามระเบียบ

3.1.3 การบริหารงานบุคคล

1) การสรรหา เลือกรสรร และปรับสภาพ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาและเลือกรสรรบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยยึดหลักสมรรถนะความเท่าเทียมในโอกาส และประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญด้วยกระบวนการที่ได้มาตรฐาน ยุติธรรม และ

โปร่งใสเพื่อรองรับการตรวจสอบตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คณะกรรมการดำเนินการสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ ประกอบด้วย ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน ผู้อำนวยการสำนัก กอง ส่วนการศึกษา เป็นกรรมการ หัวหน้าสำนักปลัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ ให้นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมเป็นคณะกรรมการได้ตามความเหมาะสม

หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0809.2/10297 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2547 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0809.5/ว 85 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2550 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว 1469 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2551 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีอัตราครูผู้ดูแลเด็ก เป็นไปตามสัดส่วน (ครู:นักเรียน) 1:20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดย จัดการศึกษาห้องละ 20 คน สำหรับอัตราผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และตำแหน่งอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณากำหนดให้มีได้ตามจำนวนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับสภาพพนักงานจ้างทั่วไปตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ดูแลเด็กเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท 0893.4/ว 80 ลงวันที่ 10 มกราคม 2550 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว 846 ลงวันที่ 22 เมษายน 2551

2) การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว61 ลง วันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท 0893.4/ว476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ สวัสดิการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่นๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง

หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กรณีที่จะต่อสัญญาจ้างของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจาก ผู้ดำรงตำแหน่งคนเดิมเป็นลำดับแรก กล่าวคือเมื่อสัญญาจ้างใกล้จะสิ้นสุดลงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประชุมพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นพนักงานจ้างในเบื้องต้น หากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมติประเมินผลการปฏิบัติงานผู้นั้นไม่ต่ำกว่าระดับดี ก็ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาต่อสัญญาจ้างผู้นั้นต่อไป เพื่อให้การบริหารงานภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดผลดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5) การพัฒนาบุคลากร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการ ประชุมพิเศษหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ รวมทั้งการอบรม และศึกษาดูงาน การนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ ส่งเสริมสนับสนุนการให้ทุนการศึกษาแก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแล เด็ก และพนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักเกณฑ์และฐานะการคลังขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นพัฒนาความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

3.1.4 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ ได้แก่ กรมการ พัฒนาชุมชน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา

2) การบริหารจัดการ

(1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงาน การ ประถมศึกษาแห่งชาติให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรม การศาสนาให้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษา ในศาสนสถานตามหนังสือคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ นร 0107/ว 20522 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2551

ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กลุ่มวิจัยพัฒนากฎหมายคดีความและนิติการ 2555 ก) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าประกอบด้วยงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งขอบข่ายงานแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ เกี่ยวข้องกับการวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านงบประมาณ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนงบประมาณ การใช้จ่าย การตรวจสอบ ติดตาม และการรายงานผลเกี่ยวกับงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานวัสดุครุภัณฑ์การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน งานการเงินและการบัญชี

3. ด้านการบริหารงานบุคคล เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา การสรรหา บรรจุแต่งตั้ง การเปลี่ยนตำแหน่ง การโยกย้าย การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลา การประเมินผลปฏิบัติงาน วินัยและการลงโทษ การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ การพัฒนาส่งเสริมวิทยฐานะ ยกย่องเชิดชูเกียรติ การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ วินัย คุณธรรมและจริยธรรม

4. ด้านการบริหารทั่วไป เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การวางแผนการบริหารงานการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา งานธุรการ งานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การทัศนศึกษา งานกิจการนักเรียน งานประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น

สรุปได้ว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การให้บริการ ส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก การสนับสนุนการดำเนินงาน การบริหารงาน การดำเนินงานของ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การบริหารงบประมาณ การจัดหาหนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน การสอน การบริหารงานบุคคล ได้แก่ การสรรหา เลือกรับ และปรับสภาพภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร การจัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการกำกับติดตามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2 ด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น จะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริม พัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความก้าวหน้า และมั่นคงทางวิชาชีพ โดยได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ดังนั้นในมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดคุณสมบัติสถานภาพ และบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กให้สอดคล้องตามประกาศ คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่องตำแหน่งและวิทยฐานะพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (เพิ่มเติม) ซึ่งได้กำหนดให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานภาพเป็นข้าราชการ พนักงานครูส่วนท้องถิ่น แต่การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล กำหนดได้ต้องเป็นกรณีที่ได้รับการจัดสรรอัตราจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้วเท่านั้น ดังนั้นในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กจากสถานภาพพนักงานจ้างเป็นตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ตามประกาศคณะกรรมการกลางดังกล่าวให้ผู้ดูแลเด็ก ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กในปัจจุบันมีสถานภาพเป็นพนักงาน เจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งการสรรหาเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าวโดยมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด แต่ให้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ไปก่อน

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ จึงได้กำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และกรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1) กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ พนักงานครูส่วนท้องถิ่น คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้และได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2) กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว 61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ค่วนมาก ที่ มท 0893.4/ว 476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงินและพัสดุ และงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงานและวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น จัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

3) จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผล

4) จัดทำภาระงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมถึงประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5) ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) เป็นผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกิจการทั่วไป และประสานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

7) นิเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก

8) จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานประเมินตนเอง

9) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2.2 ครูผู้ดูแลเด็ก

1) กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ พนักงานครูส่วนท้องถิ่นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาทุกสาขาวิชาเอก หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงาน ซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2) กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย

3) ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

5) ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

- 6) อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด
- 7) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 8) จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 9) จัดทำวิจัยในชั้นเรียน
- 10) จัดหา ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน
- 11) จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล
- 12) ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน
- 13) พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนา
- ผู้เรียน
- 14) จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน
- 15) จัดระบบธุรการในชั้นเรียน
- 16) รวบรวมผลงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ
- 17) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3.2.3 ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งมีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสถานภาพเป็นพนักงานจ้างทั่วไป พนักงานจ้างตามภารกิจ

3.2.4 พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ธุรการ การเงิน พัสดุ ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง ยามรักษาความปลอดภัย พนักงานจ้างตำแหน่งอื่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าจำเป็น คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสถานภาพเป็นพนักงานจ้างทั่วไป พนักงานจ้างตามภารกิจ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

1) ธุรการ การเงิน พัสดุ มีบทบาทหน้าที่ ได้แก่ ทำหน้าที่ธุรการการเงิน และพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามระเบียบ หนังสือ สั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ผู้ประกอบการ มีบทบาทหน้าที่ ได้แก่ ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกอนามัยตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กเล็กแต่งกายสะอาดเรียบร้อยมีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวให้สะอาดเป็นระเบียบมีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3) ภารโรง มีบทบาทหน้าที่ ได้แก่ ทำความสะอาด รักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคารสถานที่ และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ และมีความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย จากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) ยามรักษาความปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ได้แก่ ดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สินบุคลากร และเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย จากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2.5 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายการกำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ก) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน

ข) สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาศักยภาพการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งคุณภาพครู

ค) ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และภูมิปัญญา ท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมสานสายใยรักเพื่อเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว

ง) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จ) ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ฉ) กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) หัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษาและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ก) นำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ
- ข) ตรวจสอบความต้องการของชุมชนในการจัดตั้ง ย้าย รวม ยุบเลิก และ
ดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ค) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากร สถานที่
ตามฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น
- ง) ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ
และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- จ) จัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการจัดตั้ง และสนับสนุน
การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ฉ) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหารองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นลงนาม
- ช) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ซ) จัดทำระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอ
ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นชอบและลงนาม
- ฅ) กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ และการบริหารจัดการอย่าง
ต่อเนื่อง
- ญ) นิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้
เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และรายงานผลพร้อมข้อเสนอให้ผู้บริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546:51) ได้กล่าวถึงแนวความคิดการบริหารงานบุคคลใน
สถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจ
ของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสรระภายใต้
กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการ
พัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและ
ก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ขอบข่าย
ภารกิจ ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การ
เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย และการออกจากราชการ

โสภิตอนงค์ บุญช่วย (2546: 46) กล่าวว่า ด้านการบริหารงานบุคคล มีความสำคัญ
ต่อการพัฒนาเด็ก กล่าวคือ บิดามารดา คนเลี้ยง และครูหรือผู้ดูแลเด็กในโรงเรียนปฐมวัย ซึ่งจะช่วย

ให้การศึกษาแก่ระดับนี้เป็นไปในแนวทางใด ผลจะบังเกิดอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลที่แวดล้อม ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตในทุกๆ ด้านให้แก่เด็ก การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนจะเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ในหลักการจัดการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์กับเด็กปฐมวัยผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีความรู้หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยศึกษา สามารถพิจารณาตัวผู้ทำงานได้เหมาะสม เป็นผู้ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ เป็นต้น

2. ครู ครูในระดับปฐมวัย หมายถึง ผู้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ซึ่งรวมทั้งผู้ที่มีคุณวุฒิทางการอนุบาลศึกษา วุฒಿಯ่ออื่น ตลอดจนผู้ไม่มีวุฒิทางครู แต่ทำหน้าที่อย่างเดียวกัน ครูปฐมวัยที่จะช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตน่าจะมีคุณลักษณะคือ 1) จบการศึกษาด้านปฐมวัยหรือผ่านการอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลักการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นอย่างดี 2) มีความรู้ความเข้าใจความสำคัญของการเล่นต่อการเรียนรู้ของเด็ก สามารถจัดวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้ถูกต้องเหมาะสม 3) มีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหาของมวลประสบการณ์สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 4) รู้บทบาทของครูที่จะปฏิบัติต่อเด็ก 5) ทันสมัยต่อการนำเหตุการณ์หรือวัสดุอุปกรณ์ที่พบเห็นให้เด็กเรียนรู้ และ 6) มีบุคลิกภาพ นิสัยใจคอสามารถอยู่ร่วมกับเด็กเล็กๆ มีวาจา ไพเราะอ่อนหวาน เป็นแบบอย่างแก่เด็ก

3. พี่เลี้ยง ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครู มีส่วนส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนส่วนมากจะมีพี่เลี้ยงทำหน้าที่ช่วยครู เนื่องจากปริมาณของเด็กต่อห้องเรียนสูง ครูไม่อาจทำหน้าที่ได้ตามลำพัง พี่เลี้ยงจึงเป็นบุคคลที่ช่วยเตรียมงานได้ เช่น เตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การฝึกกระดาศสำหรับทำเกมการศึกษา ทำความสะอาดเครื่องเล่น การจัดห้องเรียนให้เรียบร้อยน่าอยู่

สรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านบุคลากร หมายถึง การสรรหา การกำหนดจำนวน อัตรากำลัง การกำหนดคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่างๆ การกำหนดเงินเดือน ค่าจ้าง การส่งเสริมความก้าวหน้า และสวัสดิการต่างๆ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เป็นต้น โดยกำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และกรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคารสถานที่ และจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคารต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจการก่อสร้าง และพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็ก และฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนี้

3.3.1 ด้านอาคารสถานที่

1) ที่ตั้ง สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม และไม่อยู่ในพื้นที่อาจเสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฌาปนกิจสถาน มลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุตามมาตรฐานความจำเป็นและเหมาะสม ไม่ควรอยู่ใกล้ถนน หรือใกล้ทางรถไฟ โดยเฉพาะที่มีการจราจรคับคั่ง หากมีความจำเป็นต้องสร้างให้ห่างจากแนวถนนไม่น้อยกว่า 20 เมตร และมีรั้วป้องกันอันตราย พื้นที่ก่อสร้างควรเป็นพื้นที่สามารถรับน้ำหนักอาคารได้อย่างปลอดภัย และเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง

2) จำนวนชั้นของอาคารอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคาร 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น และความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดาน ไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

3) ทางเข้า ออกตัวอาคาร ทางเข้า ออกจากตัวอาคาร มีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก หากเกิดอุบัติเหตุ หรือภาวะฉุกเฉินต่าง ๆ

4) ประตู หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดีมีขนาด และจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้องความสูงของขอบหน้าต่าง ควรสูงจากพื้น ไม่น้อยกว่า 80.00 เซนติเมตรนับจากพื้น และหน้าต่างมีความกว้างและความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร เพื่อให้เด็กมองเห็น สิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใดๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

5) บันได ไม่ลาดหรือชันเกินไป ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุก

ขึ้นต้องมีลูกกรง และราวบันไดมี ขนาดเหมาะสมกับมือเด็ก และระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17 เซนติเมตร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ เช่น ปิดกั้นช่องบันไดและช่องลูกกรง บันได (ช่องที่เป็นช่วงอันตรายอยู่ระหว่าง 9-23 เซนติเมตร)

6) พื้นที่ใช้สอยภายใน ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับ การทำกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วน จากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย เฉลี่ย พื้นที่ใช้สอย 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน หากไม่สามารถแยกเป็นแต่ละห้องได้ อาจจัดรวมเป็น ห้องเอนกประสงค์ โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ โดยมีแนวทางดังนี้

ก) บริเวณพื้นที่สำหรับกรนอน ต้องคำนึงถึงความสะดวก อากาศถ่ายเท ได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตรต่อ เด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการจัดให้มีการระบายอากาศที่ดีปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป อุปกรณ์เครื่องนอนต่างๆ มีความสะอาดนำไปปิดฝุ่น ตากแดด อย่างน้อยสัปดาห์ ละ 1 ครั้ง ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม มีสภาพดี และมีเฉพาะ เด็กแต่ละคน ทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ด้วยการซัก หรือผึ่งแดด เพื่อลดการแพร่ของเชื้อ โรค ตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่างๆ มารบกวนในบริเวณพื้นที่ สำหรับนอน

ข) บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก สภาพพื้นที่ทุกห้องต้องไม่ ลื่นและไม่ชื้น ควรเป็นพื้นไม้หรือวัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ทำความสะอาดง่าย และอยู่ในสภาพที่สะอาดอยู่เสมอ จัดวางสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ตู้ โต๊ะ เป็นระเบียบ และมีการยึดติดกับผนัง หรือพื้นอย่างมั่นคง

ค) บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก มี อากาศถ่ายเทได้ สะดวก มีแสงสว่างเหมาะสม มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับ จำนวนเด็ก ทั้งนี้ บริเวณ ห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาด อย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มี วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก มีสภาพแข็งแรง และใช้งานได้ดี

ง) บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณ พื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่างๆ ที่ถูก สุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะดวกและความปลอดภัยเป็นหลัก

จ) ห้องปฐมพยาบาล ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องกันที่ที่ จำเป็น และขณะอยู่ในห้องปฐมพยาบาลเด็กต้องอยู่ในสายตาของครูผู้ดูแลเด็ก หรือ ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก ตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องปฐมพยาบาลเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่ปฐมพยาบาลแยกเป็น สัดส่วนตามความเหมาะสม

ฉ) บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณสำหรับทำความสะอาด และมืออุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟัน ในขนาดระดับความสูง

ช) ห้องส้วมสำหรับเด็กต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็ก โดยเฉลี่ย 1 ที่ต่อเด็ก 12 คน โถ ส้วมต้องมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นลงได้ง่าย ห้องมีแสงสว่างเพียงพออากาศถ่ายเทได้สะดวกพื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอน หรือกุญแจและมีส่วนสูงที่สามารถเห็นเด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีไม่สามารถทำห้อง ส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็กแยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

ซ) ห้องอเนกประสงค์ สำหรับกิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหาร หรือการนอน คำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.00 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

ฌ) การกำจัดสิ่งปฏิกูลต่างๆ จัดเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำออกไปทิ้ง ภายนอกอาคารทุกวัน

3.3.2 ด้านสิ่งแวดล้อม

1) ภายในอาคาร ได้แก่ แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติสม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2-3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก การถ่ายเทอากาศควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลม รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณ โรงงานที่มีมลพิษต้องมีเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย

2) ภายนอกอาคาร

ก) รั้ว ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็กและควรมีทางเข้า ออก ไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

ข) สภาพแวดล้อมและมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่ง ระบายน้ำ ฝุ่นละออง หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นที่แหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

ค) พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตรต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอกับเด็กในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้งเป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่นๆ ได้ ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน หรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่นๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณลานวัด หรือในสวนสาธารณะในกรณีที่นำเด็กออกไปเล่นนอกศูนย์ จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นสิ่งสำคัญ โดยให้เด็กมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน

ง) ระเบียง ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หากมีที่นั่งตามระเบียงต้องกว้าง ไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร กรณีที่มีอาคารสูง 2 ชั้นขึ้นไป ควรมีลูกกรงกั้นเพื่อความปลอดภัยของเด็ก นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานให้ปลอดภัยสำหรับเด็กอยู่เสมอ

3.3.3 ด้านความปลอดภัย

1) มาตรการป้องกันความปลอดภัย

ก) ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร

ข) ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่องต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร และยังดับเพลิงติดตั้งสูงจากพื้นถึงหัวถัง ไม่เกิน 1.50 เซนติเมตร

ค) ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

ง) หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ทำด้วยวัสดุแตกหักง่าย หรือแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนไม้ หรือเหลี่ยมคม

จ) จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาล วางไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

ฉ) จัดให้มีวัสดุกันลื่นในบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วมที่มีลักษณะลื่น และเก็บสารจำพวก เคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก วัสดุกันลื่นที่ใช้ในห้องน้ำ ห้องส้วมต้องทำความสะอาดสม่ำเสมอ

ช) ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

ซ) มีระบบการล็อกประตูในการเข้า ออกนอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่ เปิด ปิดได้ ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัวและที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด ปิด ที่ปลอดภัยเด็กเข้าไปไม่ได้

ณ) ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุ้งลวด ฯลฯ และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

ญ) มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง มีความสูงขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก สำหรับสิ่งของเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก นั้นควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

2) มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

ก) มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

ข) บุคลากรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

ค) มีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่างๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันทั่วที่กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลประจำไว้

ง) มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก

จ) มีมาตรการในการรับ ส่งเด็กอย่างเป็นระบบ

ฉ) มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547:97-103) ได้ให้หลักในการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาปฐมวัยว่า การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า จึงจำเป็นต้องจัด

สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของเด็ก เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสะอาด
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
3. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
4. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น
5. ความเพียงพอ เหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น
6. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่างๆ

สภาพแวดล้อมในห้องเรียน หลักสำคัญในการจัดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายของการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบอุ่น มั่นใจและมีความสุข ซึ่งอาจแบ่งพื้นที่ที่เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรม ดังนี้

1. พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและผู้สอน
 - 1.1 ที่แสดงผลงานเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน
 - 1.2 ที่เก็บแฟ้มผลงานเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่อง หรือจัดใส่แฟ้ม
 - 1.3 ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก
 - 1.4 ที่เก็บเครื่องใช้ผู้สอน เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน ของส่วนตัวผู้สอน
 - 1.5 ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ
 2. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ จากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น
 3. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกลูกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ในกลุ่มมุมศิลปะ ฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมอย่างเสรี มักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ 60 นาที
- สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบๆ สถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณรอบนอกสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่นรอบๆ บริเวณสถานศึกษา สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

บริเวณสนามเด็กเล่น ควรมีผิวหลายประเภท เช่น ดิน ทราย หญ้า พื้นที่สำหรับเล่นของเล่นที่มีล้อ รวมทั้งที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ บ่อทรายพร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่น เครื่องเล่นสนามสำหรับปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรง ปลอดภัยอยู่เสมอ และหมั่นดูแลเรื่องความสะอาดที่นั่งเล่นพักผ่อน จัดที่นั่งไว้ได้ไม่มีรุ่มเงา อาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อย หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง

สรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง การสรรหา การสร้าง การใช้ การดูแลรักษา ซ่อมแซม และการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กทั้งภายใน ภายนอกต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสม และปลอดภัยแก่เด็ก ตลอดจนส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจในการพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก มีมาตรการเพื่อความปลอดภัย และการเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน

3.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

3.4.1 การบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาขึ้นมาจากการสำรวจความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยการศึกษาเอกสารท้องถิ่น และงานวิจัยมาประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน

3.4.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 3-5 ปี

- 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- 2) กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
- 3) มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
- 4) มีคุณธรรม จริยธรรม

- 5) ชื่นชมและกล้าแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการ
ออกกำลังกาย
- 6) ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 7) รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเป็น
ไทย
- 8) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ
สังคม
- 9) ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 10) มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 11) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- 12) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

3.4.3 คุณลักษณะตามวัย

1) คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 3 ปี พัฒนาการด้านร่างกาย กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่
ได้ รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว เดินขึ้นบันไดสลับท้ำได้ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง พัฒนาการด้านสังคม รับประทานอาหารได้ด้วย
ตนเอง ชอบเล่นแบบกลุ่มนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้ รู้จักรอคอย
พัฒนาการด้านสติปัญญา สำรวจสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้ บอกชื่อของตนเองได้ ขอ
ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา สนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้ สนใจนิทานและเรื่องราว
ต่างๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองและแสดงท่าทางเลียนแบบได้ รู้จักใช้คำถาม อะไร สร้าง
ผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่ายๆ อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

2) คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 4 ปี พัฒนาการด้านร่างกาย กระโดดขาเดียว
อยู่กับที่ได้ รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง เดินขึ้น ลงบันไดสลับท้ำได้ เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้
ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้ กระดาษกระเจิงไม่ชอบอยู่เฉย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ แสดงออก
ทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์ เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเอง
และผู้อื่น ชอบทำทนายผู้ใหญ่ ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ พัฒนาการด้านสังคม แต่งตัวได้ด้วย
ตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง เล่นร่วมกับคนอื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง แบ่งของให้คนอื่น เก็บ
ของเล่นเข้าที่ที่ได้อ พัฒนาการด้านสติปัญญา จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ บอกชื่อ
และนามสกุลของตนเองได้ พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ สนทนาโต้ตอบ

เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

3) คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 5 ปี พัฒนาการด้านร่างกาย สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางด้านร่างกายได้อย่างคล่องแคล่วและมั่นคง พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง พัฒนาการด้านสังคม ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ได้ด้วยตนเอง เล่นหรือทำงาน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้ มีมารยาทในสังคมที่งดงามมีจิตอาสา พัฒนาการด้านสติปัญญา สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นและสร้างสรรค์งานตามศักยภาพ

3.4.4 การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 3-5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นทำกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรม) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

1) หลักการจัดประสบการณ์ จัดประสบการณ์ผ่านการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและอย่าง ต่อเนื่อง เน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการ ความสนใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

แนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

ก) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ข) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5

ค) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ

ง) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง

จ) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขเอื้อต่อการเรียนรู้

ฉ) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในบริบทของชุมชนนั้นๆ

ข) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ช) จัดประสบการณ์ให้เด็กที่มีการวางแผนล่วงหน้า และแผนที่เกิดจากสภาพจริง

ฅ) นำชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์

ญ) ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการ วิจัยในชั้นเรียน

3.4.5 การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

1) ด้านหลักสูตร หลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับอายุ 2 ปี และระดับอายุ 3-5 ปี โดยหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

ก) ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น

ข) จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนด วัตถุประสงค์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการสื่อ และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ทั้งนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจกำหนดหัวข้ออื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม และความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

ค) การประเมิน เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบ่งออกเป็น การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดี เพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อ ตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุเพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมี การปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

2) ด้านการจัดประการณ์ การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ 2-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะต้องทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร โดยมีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

(1) หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและ ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น วัย 2 ปี มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 5 นาที วัย 3 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 8 นาที วัย 4 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที วัย 5 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกิน 20 นาที กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที กิจกรรมมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคลกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

(2) ขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวัน

สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี

ก) การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี ฯลฯ

ข) การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วนใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

ค) การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดคล้องคุณธรรมจริยธรรมตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

ง) การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีแสดง ออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัย

รักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

จ) การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทดลอง ศึกษาออกสถานที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่าง หลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

ฉ) การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสนำภาษาสื่อสาร ถ่ายทอด ความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทาง ภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และ บุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทาง ภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

ช) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนา ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก และเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะ และดนตรีเป็นสื่อใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการให้ประดิษฐ์ สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตาม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมุติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้รูปทรงต่างๆ ฯลฯ

3) ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์ในระดับเด็กเล็กนั้น ไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดใน รูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็ก เรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนา ครบทุกด้าน บรรลุจุดหมายตามหลักสูตรนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้ หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็น แนวทางในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(1) จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ผู้สอน วางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมมาประจำวันให้ บรรลุตามจุดหมายที่กำหนด

(2) การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร ผู้สอนควรดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

ก) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างละเอียด จนเกิดความเข้าใจว่าจะพัฒนาเด็กอย่างไร เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น เช่น คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ข้อมูลพัฒนาการเด็ก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข) วิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ความสัมพันธ์ของมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 2-5 ปี ผู้สอนต้องวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 2-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้

ค) วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรปฐมวัยส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญ และส่วนที่เป็นสาระที่ควรเรียนรู้ โดยผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ และเลือกนำมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์

ง) กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะต้องกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลาย รวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมที่ผู้สอนต้องใช้สอดแทรกลงในการจัดประสบการณ์ สำหรับรูปแบบที่นิยมใช้จัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยคือ หน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ บางสัปดาห์อาจใช้หน่วยการจัดประสบการณ์ตามความสนใจของเด็ก โดยพิจารณาข้อมูลหลักสูตรสถานศึกษา ตัวเด็ก สภาพแวดล้อม สังคมวัฒนธรรมประกอบ ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

จ) จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบการบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น สำหรับการจัดประสบการณ์แบบหน่วย ผู้สอนต้องกำหนด หัวเรื่อง โดยใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กกำหนดหัวเรื่องสามารถทำได้ 3 วิธี

ฉ) เขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้สอนควรพิจารณาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนนำไปใช้ได้จริง และเกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยที่ผู้สอนรับผิดชอบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักการศึกษาปฐมวัย

4) ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่ง ไปยังผู้รับในการเรียนการสอนสื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำ

ให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจได้ง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลินเกิดการเรียนรู้และการค้นพบด้วยตนเอง

5) ด้านการวัดผลและประเมินผล ให้ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผลส่งเสริมความสามารถให้ประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 2-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรการประเมินพัฒนาการควรวัดหลักได้แก่ ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน และนำผลมาพัฒนาเด็ก ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนเลือกใช้เครื่องมือ และจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้วิธีการทดสอบ

6) ด้านการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ครอบคลุมถึงการให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสอดคล้องกับหลักสูตรฯ การใช้วิธีการนิเทศ สามารถทำได้หลากหลาย ทั้งนี้ต้องปฏิเสธสม่ำเสมอและเป็นระบบ

7) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียน เป็นงานวิจัยที่มุ่งพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนดในหลักสูตรหรือสังคมนาควหวัง ซึ่งดำเนินการโดยครูผู้ดูแลเด็ก หรือดำเนินการร่วมกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง

8) ด้านโภชนาการ การดำเนินงานโภชนาการใช้แนวทางการดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัย ซึ่งงานโภชนาการที่สำคัญมี 2 ส่วนคือ การจัดอาหารสำหรับเด็กเล็ก และการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสมและเพียงพอส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดีมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ รวมทั้งน้ำดื่มสะอาด และสารอาหารที่จำเป็น

9) การกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก วันปีใหม่ วันสำคัญทางศาสนา ฯลฯ โครงการต่างๆ ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

10) ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้โดยใช้มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐาน และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน

วัฒนา มัคคสมัน และอมรชัย ตันติเมธ (2555) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย เพราะเป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ มีขอบข่ายงานที่สำคัญคือ งานบริหารหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย การบริหารจัดการประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การบริหารการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาปฐมวัย การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย การบริหารการวิจัยและการพัฒนาการบริหารโครงการทางวิชาการ รวมทั้งการบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

สรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ภายใต้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดหาและผลิตสื่อ การส่งเสริมโภชนาการ เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน

3.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการ ศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็กเล็กที่จะทำให้มีการสานเสริมการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคม ภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ก้าวหน้าต่อไป บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนา สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ดังนี้

3.5.1 ด้านวิชาการ

- 1) ให้คำแนะนำปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการพัฒนาต่างๆ ตามแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2) ให้คำแนะนำปรึกษา สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กให้กับผู้ปกครอง และครู
- 3) ให้คำแนะนำหรือมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 4) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน ท้องถิ่น ทราบอย่างทั่วถึง

3.5.2 ด้านอาคารสถานที่

- 1) ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายใน และภายนอกอาคาร
- 2) ร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5.3 ด้านงบประมาณ ระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่นๆ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5.4 ด้านบุคลากร

1) ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนในการดำเนินงานและการพัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดูแลความปลอดภัยเด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5.5 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนได้ ดังนี้

- 1) จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน
- 2) จัดทำสมุดสื่อสารระหว่างศูนย์กับผู้ปกครอง
- 3) จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้กับผู้ปกครอง
- 4) จัดให้มีมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง
- 5) จัดกิจกรรมการแสดงของเด็กเข้าร่วมในโอกาสต่าง ๆ
- 6) จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน และผลงานเด็ก
- 7) ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่นนั้นๆ
- 8) เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด

สวนสาธารณะ

9) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บริการชุมชนเกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และอื่นๆ

การให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการด้านอื่นๆ แก่ชุมชนได้ ดังนี้

1) ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน หรือประชาชนภายในท้องถิ่นในวันสำคัญต่างๆ หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

2) ด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ของชุมชน หรือประชาชน

3) ด้านวิชาการ สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านวิชาการ สารสนเทศหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชน ในการค้นคว้าศึกษาต่างๆ

4) ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการแก่ประชาชน หรือชุมชนในท้องถิ่น โดยให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือครูผู้ดูแลเด็กเป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากชุมชน

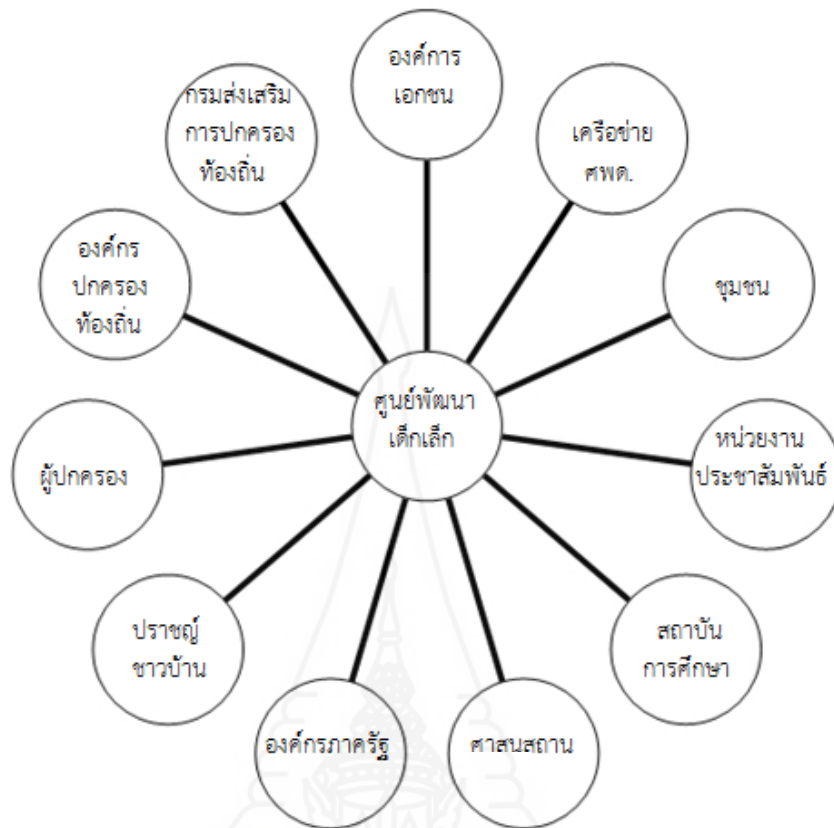
1) การสนับสนุนวัสดุสื่อการเรียนการสอนอุปกรณ์ต่างๆ ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านวัสดุสื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น

2) บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ชุมชนสามารถบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ รวมทั้งการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3) ให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่างๆ มาถ่ายทอดความรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4) ให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้โดยให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชนต่างๆ โดยให้เด็กปฐมวัยเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริง

5) ให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะเป็ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ภาพที่ 2.2 กระบวนการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และ ศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่

1. ร่วมระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินศูนย์ร่วมแก้ไข เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

รัศมี ดันเจริญ (2542) ได้กล่าวว่า การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. โรงเรียนต้องทำความเข้าใจให้กับชุมชนในเรื่องบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนที่มีต่อชุมชน และพยายามศึกษาความรู้สึกของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ถึงแม้ว่าบางครั้งชุมชนอาจไม่เข้าใจโรงเรียน และไม่สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน ก็ไม่ควรตำหนิชุมชน แต่โรงเรียนจะต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในกิจการของโรงเรียนให้กับชุมชน การที่ชุมชนรับรู้บทบาทของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ดีที่สุด

2. โรงเรียนต้องคำนึงถึงความแตกต่าง และลักษณะพิเศษของชุมชน โดยเฉพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และการอนุรักษ์ และนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ประโยชน์กับโรงเรียนให้ได้

3. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่ใช่สูตรสำเร็จแต่ต้องมีวิธีการที่แตกต่างกัน การกำหนดยุทธศาสตร์ วิธีการ กระบวนการ และเครื่องมือต่างๆ ให้เหมาะสม

4. ประวัติความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในอดีตมีประโยชน์ต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในปัจจุบันและอนาคต

5. การสร้างความร่วมมือเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงความคิด เจตคติจึงจำเป็นต้องอาศัยเวลา และความอดทน

6. การสร้างความร่วมมือของโรงเรียนกับชุมชนเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โรงเรียนต้องกำหนดเป้าหมาย การวางแผน และการปฏิบัติการที่ต่อเนื่องกันไป ถ้าโรงเรียนมุ่งสร้างความร่วมมือหรือคิดทำเพียงเพื่อให้เห็นว่าโรงเรียนมีความต้องการที่จะสร้างความร่วมมือกับชุมชนเท่านั้น แต่ไม่มีแผนปฏิบัติการรองรับ ก็จะไม่สามารถสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ โรงเรียนต้องทำให้ชุมชนเห็นถึงความหวังดี และความจริงใจที่โรงเรียนมีต่อชุมชนให้ได้ จึงจะเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนขึ้น

เยาวพา เดชะคุปต์ และคณะ (2550: 301) กล่าวถึง บทบาทของชุมชนในการร่วมมือกับบ้านและโรงเรียนในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ชุมชนควรสนับสนุนและมีส่วนร่วมกับโรงเรียนอย่างใกล้ชิดในด้านการบริหารโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดวางแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา สังคม และชมรมผู้ปกครอง

2. เป็นศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง

3. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

4. ประสานงานร่วมกับภาครัฐและเอกชน เพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

5. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

6. ชุมชนร่วมกันรับผิดชอบในการจัดสิ่งแวดล้อมและบริการแก่บ้านและโรงเรียน เพื่อใช้พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างครบวงจร เช่น จัดให้มีสนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ สถานที่พักผ่อน หย่อนใจ และสถานที่ส่งเสริมกิจกรรมสำหรับครอบครัวมากขึ้น จัดสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้น่าอยู่ สะอาดและปลอดภัย

สรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร รวมถึง การสร้างสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่น และ วิทยากรต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน โดยการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในสังคม

3.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุมกว้างขวางเป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ อำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทางปฏิบัติงาน

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือ ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ

3) ส่งแผนงาน และปฏิทินงาน ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด พิจารณาเห็นชอบ

4) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5) ดำเนินการตามแผนงาน และปฏิทินงานที่กำหนดไว้

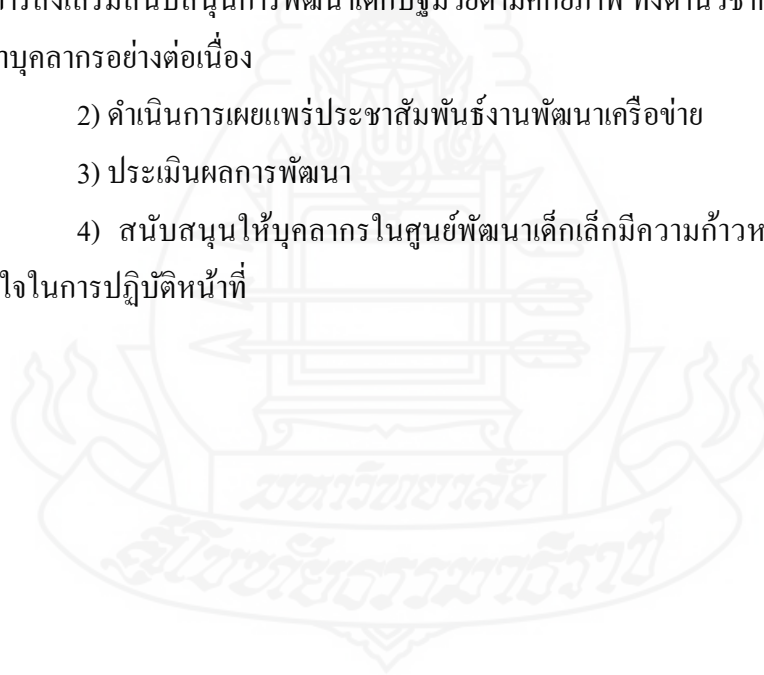
6) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด การส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

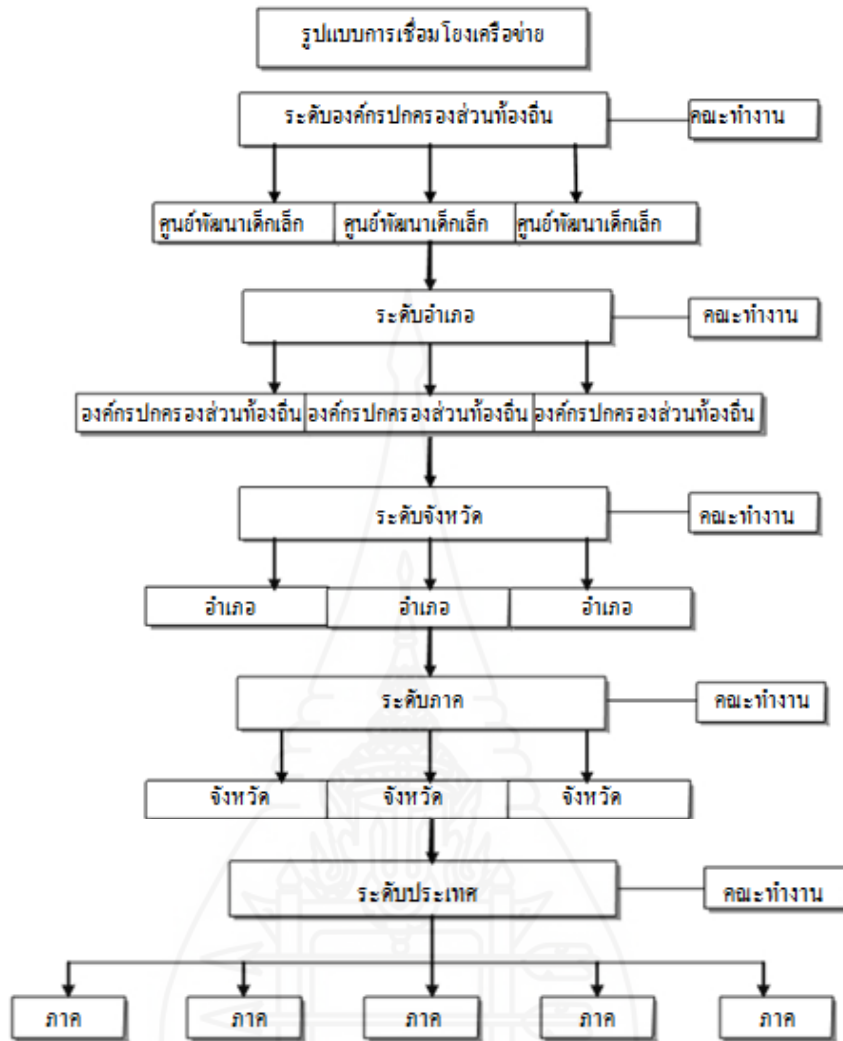
1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานผู้จัดการศึกษาปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณและการ พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2) ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย

3) ประเมินผลการพัฒนา

4) สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

ภาพที่ 2.3 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่าย

การจัดตั้งเครือข่ายระดับต่าง ๆ

ขั้นที่ 1 การวางแผน

- 1) วางแผนงานในการสร้างเครือข่าย
- 2) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สถานีอนามัย โรงพยาบาล ศาสนสถาน สถาบันการศึกษาต่างๆ ชมรม สมาคมต่างๆ ฯลฯ
- 3) ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่าย
- 4) จัดตั้งชมรม คณะกรรมการชมรม คณะทำงานหรือคณะกรรมการที่จะเป็นทีมงานพร้อม กำหนดภารกิจหน้าที่ และกลไกในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐาน

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกิจกรรมต่าง ๆ โดยทีมงานควรประกอบด้วย ผู้นำเครือข่าย หัวหน้าศูนย์ฯ ผู้ดูแลเด็กดีเด่น ครูผู้ดูแลเด็ก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยในพื้นที่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ ภูมิปัญญาในพื้นที่ ผู้ปกครอง ผู้นำทางศาสนา

5) วางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็ก ศึกษาดูงาน จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นิเทศศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติงานตามแผน

ขั้นที่ 3 ประเมินผลการดำเนินงาน

1) ประเมินผลการดำเนินงานในรอบปีของแต่ละฝ่ายแต่ละทีมงานที่แบ่งภาระงานไว้

2) รวบรวมผลการประเมินปัญหาอุปสรรคแนวทางแก้ไข เพื่อเสนอทีมงานคณะทำงาน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงและพัฒนา นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการสร้างเครือข่าย

สรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึงความร่วมมือของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็ก

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

วชิระ มิตรตระกูล (บทคัดย่อ : 2551) ศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไถ่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ให้ผลการวิจัยว่าสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไถ่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่ามีสภาพการดำเนินงานด้านต่างๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีการดำเนินงานบริหารจัดการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลากร ส่วนด้าน

ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน แนวทางการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไถ่คำ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ควรมีการพัฒนาการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

แสง ชุ่มฉิมพลี (บทคัดย่อ : 2552) ศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ให้ผลการวิจัยว่า ปัจจัยด้านนโยบาย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ขาดสนามเด็กเล่น ที่ปลอดภัย และความหลากหลาย บริเวณภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่มีความสะอาด ความร่มรื่น มีการจัดสรรงบประมาณด้านการซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคาร ไม่เพียงพอ ปัจจัยด้านบุคลากร ครู ผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง มีความรู้ในการดูแลเด็กปฐมวัย ด้านพื้นฐานในการดูแลเด็กปฐมวัย ด้านจิตวิทยาและพัฒนาการเด็ก ด้านสื่อเพื่อการพัฒนาเด็กและด้านการวัดประสิทธิผล เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นอย่างดี เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม ประพฤติตนเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี แต่ครูผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง มีไม่เพียงพอกับเด็ก เพราะต้องทำหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และทำหน้าที่สอนในเวลาเดียวกัน และปัจจัยด้านผลผลิตผู้เรียนเป็นผู้มีทักษะและพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ข้อเสนอแนะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง ต้องมีนโยบายการดำเนินงานทั้งด้านการบริหาร งบประมาณและบุคลากร อย่างเพียงพอ เพื่อให้เป้าหมายคือผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกประการ

บังอร แอกทอง (บทคัดย่อ : 2552) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครราชสีมา ให้ผลการวิจัยว่า ผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการค้นหาปัญหา การดำเนินกิจกรรมและการประเมินผลมีความต้องการมีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนด้านการวางแผนมีความต้องการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และ การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือนและสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่าไม่แตกต่างกัน

ธารทิพย์ อุคมดี (บทคัดย่อ : 2552) ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี ให้ผลการวิจัยว่า 1) การดำเนินงาน 3 ด้าน ที่เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้าน

บุคลากรและการบริหารจัดการด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน สำหรับด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ยังมีพื้นที่ยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านภายนอกอาคาร มาตรการความปลอดภัย และพื้นที่เล่นกลางแจ้งที่มีเครื่องเล่น ไม่เพียงพอไม่เหมาะสมกับจำนวนและวัยเด็ก

2) การดำเนินงานทั้ง 4 ด้านของศูนย์ทั้ง 3 ประเภท ไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลให้จัดหาพื้นที่เล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย พร้อมเครื่องเล่นที่เพียงพอ และเหมาะสมกับวัย สรุปรายจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สรุปลงได้ว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจและให้ความสำคัญในการดำเนินงานการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งนับว่าสำคัญที่สุดต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้าน ซึ่งเป็นที่ยอมรับทางด้านวิชาการแล้วว่า วัยนี้เหมาะสมกับการวางพื้นฐานของการพัฒนาในทุกด้าน ให้เกิดขึ้นในตัวเด็กแต่ละบุคคลซึ่งพื้นฐานดังกล่าวจะครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาซึ่งผู้ดูแลเด็กจะต้องให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันในทุกๆ ด้าน และมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่ต้องส่งเสริมซึ่งกันและกัน จึงจะก่อให้เกิดผลดีในทุกด้านของเด็ก และจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของชุมชนด้วย

นันทิชา ชาญหัดกิจ (บทคัดย่อ : 2552) ศึกษาเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดหนองคาย ให้ผลการวิจัยว่า ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมมีการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และผลการเปรียบเทียบการดำเนินงาน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวม ไม่แตกต่างกัน หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ซึ่งมีการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัย พบว่าหัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้ดูแลเด็ก เห็นว่าการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย มีการจัดการอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง อาคารสถานที่ควรมีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วนเพื่อเพิ่มความปลอดภัย มี

พื้นที่ใช้สอยสำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กมากขึ้น จัดเพิ่มงบประมาณในการซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดให้มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ควรมีชมรมผู้ปกครองเพื่อให้มีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน

จิราวุฒิ สีมารักษ์ (บทคัดย่อ : 2553) ศึกษาการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดเลย ให้ผลการวิจัยว่า 1) การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในจังหวัดเลย โดยภาพรวม มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย รองลงมาคือ ด้านบุคลากร และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน 2) การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ ที่เป็นกลุ่มผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษา กับกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน ที่เป็นกลุ่มผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษา กับกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน ส่วนผู้ที่อยู่ในหน่วยงานเทศบาล กับองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนานาเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 14 แห่ง ประกอบด้วยครูผู้ดูแลเด็กสังกัดเทศบาล จำนวน 30 คน และครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 59 คน รวมทั้งสิ้น 89 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหลังจากที่ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนศึกษาขอบเขต เนื้อหาของการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน จำนวน 38 ข้อ ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 7 ข้อ
2. ด้านบุคลากร จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำนวน 6 ข้อ
5. การมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำนวน 8 ข้อ
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 6 ข้อ

แบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ 2538 : 183-186) ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

วิจัย

2.2.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่จะนำไปใช้เป็นพื้นฐานการ

2.2.2 วิเคราะห์ขอบเขตการศึกษา และกำหนดกรอบแนวความคิดที่เกี่ยวกับเนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.3 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมด สร้างเป็นแบบสอบถามฉบับร่าง

2.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาทั้งหมด

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข และผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยการหาค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.60-1.00

2.2.6 พิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาข้อคำถามให้ถูกต้องและเหมาะสมอีกครั้ง

2.2.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 30 คน ที่มีบริบทใกล้เคียงประชากร

2.2.8 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำข้อมูลมาหาค่าความเที่ยงโดยวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .84

2.2.9 นำเสนอผลการทดลองต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และข้อเสนอแนะ จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นประชากรในการทำวิจัยครั้งนี้

4.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งและเก็บแบบสอบถามให้ประชากรด้วยตนเอง

4.3 นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยจัดส่งแบบสอบถามให้กับผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งหมด 89 ชุด รับคืนมา 89 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

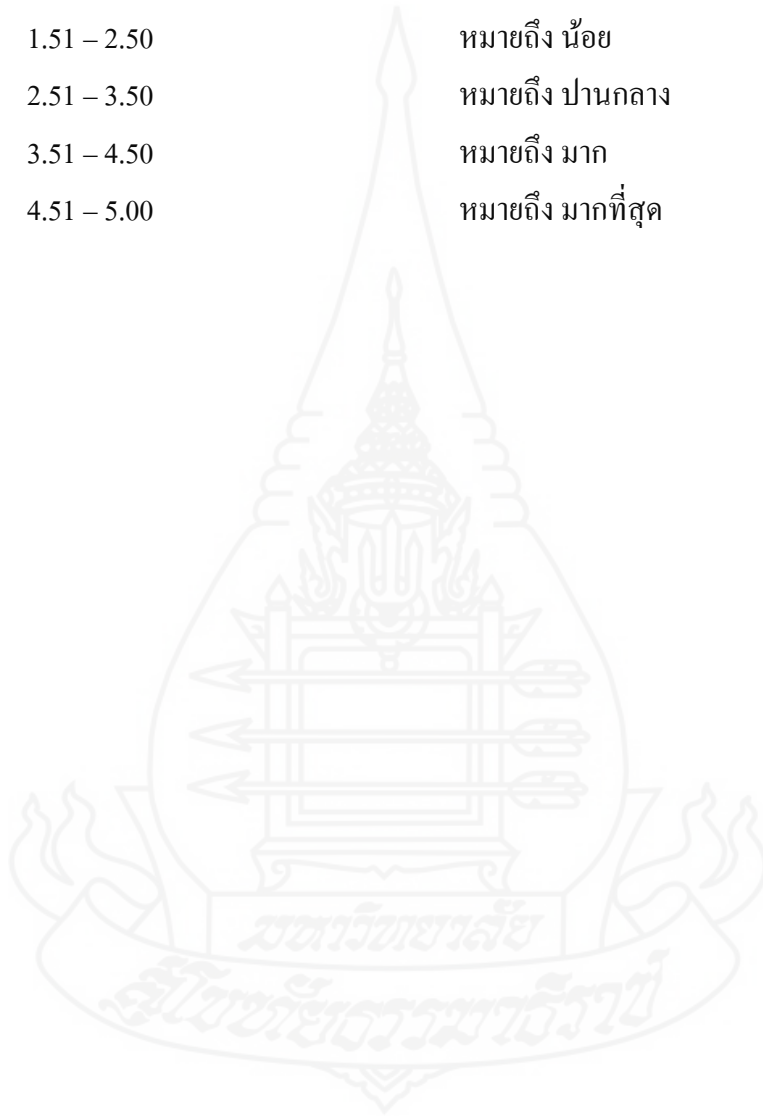
ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดระเบียบของข้อมูล แล้ววิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยวุฒิการศึกษา ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้ดูแลเด็กต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทรา โดยกำหนดระดับช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1.00 – 1.50	หมายถึง น้อยที่สุด
1.51 – 2.50	หมายถึง น้อย
2.51 – 3.50	หมายถึง ปานกลาง
3.51 – 4.50	หมายถึง มาก
4.51 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของประชากรมาวิเคราะห์ และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายโดยแบ่งเป็น 2 ตอนตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยวุฒิการศึกษา ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังแสดงในตารางที่ 4.1

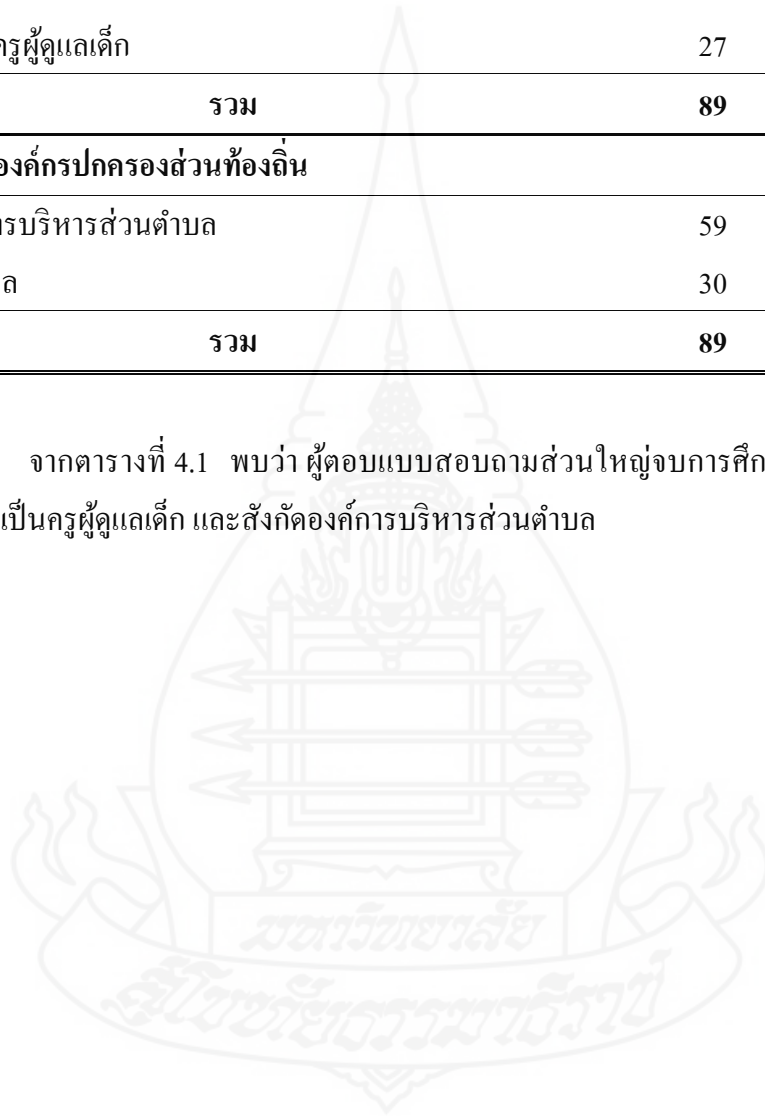
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	28	31.46
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	58	65.17
สูงกว่าปริญญาตรี	3	3.37
รวม	89	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

2. ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม		
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	6	6.74
ครูผู้ดูแลเด็ก	56	62.92
ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	27	30.34
รวม	89	100
3. สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
องค์การบริหารส่วนตำบล	59	66.29
เทศบาล	30	33.71
รวม	89	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งเป็นครูผู้ดูแลเด็ก และสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราในภาพรวมและรายด้าน

2.1 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังแสดงในตารางที่ 4.2-4.8

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราจำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.04	.55	มาก
ด้านบุคลากร	4.01	.60	มาก
ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย	3.69	.69	มาก
ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4.12	.44	มาก
ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	3.72	.64	มาก
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก	3.67	.69	มาก
รวมทุกด้าน	3.88	.49	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การดำเนินงานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร การมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
มีการบริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก เช่น อาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) เครื่องนอน ฯลฯ	4.51	.52	มากที่สุด
มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการ สนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.78	.82	มาก
มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.89	.78	มาก
มีแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระยะ 3 ปี	4.06	.84	มาก
มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ	4.09	.72	มาก
มีการนิเทศการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่นการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ ฯลฯ	3.97	.70	มาก
มีการกำกับติดตามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.02	.69	มาก
รวม	4.04	.55	มาก

จากตารางที่ 4.3 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการบริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก เช่น อาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) เครื่องนอน ฯลฯ อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราด้านบุคลากร

การดำเนินงานด้านบุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
มีความโปร่งใสในการสรรหาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.03	.61	มาก
มีบุคลากรเพียงพอต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.00	.84	มาก
มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร	4.18	.58	มาก
มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	3.99	.76	มาก
มีการส่งเสริมความก้าวหน้า และความมั่นคงทางวิชาชีพ	3.97	.83	มาก
มีการส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.91	.82	มาก
รวม	4.01	.60	มาก

จากตารางที่ 4.4 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานใน
ระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ
บุคลากรอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ ของบุคลากรในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านอาคาร
สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ ปลอดภัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสม	3.81	.86	มาก
สภาพอาคารมีความมั่นคงปลอดภัย	3.98	.80	มาก
มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และเพียงพอกับเด็ก	3.53	1.01	มาก
มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ติดตั้งเครื่องตัดไฟ ถังดับเพลิง ฯลฯ	3.85	.97	มาก
มีการเตรียมความพร้อมและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ	3.30	1.04	ปานกลาง
รวม	3.69	.69	มาก

จากตารางที่ 4.5 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ
ปลอดภัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพ
อาคารมีความมั่นคงปลอดภัยอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการเตรียมความพร้อมและการ
รับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ อยู่ใน
ระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราด้านวิชาการ
และกิจกรรมตามหลักสูตร

การดำเนินงานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
มีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสอดคล้องกับสภาพ สังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.97	.76	มาก
มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการและ พัฒนาการของเด็ก	4.10	.62	มาก
มีการสร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	4.28	.56	มาก
มีการจัดประสบการณ์บูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น	4.35	.57	มาก
มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอกับเด็ก	3.78	.81	มาก
มีการส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ และน้ำดื่มที่สะอาด	4.27	.52	มาก
รวม	4.12	.44	มาก

จากตารางที่ 4.6 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร โดย
ภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดประสบการณ์
บูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้
ที่หลากหลาย และเพียงพอกับเด็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราด้านการมีส่วนร่วม
ร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

การดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
มีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ต่างๆ จากชุมชน	3.53	.84	มาก
มีการจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.67	.70	มาก
มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบ	3.84	.75	มาก
มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มุมเรียนรู้ผู้ปกครอง ฯลฯ	4.03	.79	มาก
มีการจัดกิจกรรมให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็นเพื่อร่วมกันพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.80	.76	มาก
มีการให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย	3.76	.74	มาก
มีปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.54	1.05	มาก
มีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน ให้เด็กเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริง	3.60	.90	มาก
รวม	3.72	.64	มาก

จากตารางที่ 4.7 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มุมเรียนรู้ผู้ปกครอง ฯลฯ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ต่างๆ จากชุมชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านส่งเสริม
เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	μ	σ	ระดับ การปฏิบัติ
มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.72	.88	มาก
มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่ายของ คณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.63	.83	มาก
มีแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของเครือข่ายศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	3.58	.84	มาก
มีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็ก	3.94	.71	มาก
มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.54	.88	มาก
มีเครือข่ายความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และเอกชน	3.61	.90	มาก
รวม	3.67	.69	มาก

จากตารางที่ 4.8 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดย
ภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดอบรมสัมมนา
เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้
านการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังแสดงในตารางที่ 4.9- 4.15

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราจำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาล	อบต.		เทศบาล				
	μ	σ	ระดับ		ระดับ		
			การปฏิบัติ	การปฏิบัติ	μ	σ	การปฏิบัติ
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.01	.59	มาก		4.10	.45	มาก
ด้านบุคลากร	3.99	.67	มาก		4.07	.45	มาก
ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย	3.69	.76	มาก		3.71	.56	มาก
ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4.10	.47	มาก		4.72	.44	มาก
ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	3.79	.64	มาก		3.60	.61	มาก
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.64	.78	มาก		3.72	.46	มาก
รวมทุกด้าน	3.87	.44	มาก		3.90	.24	มาก

จากตารางที่ 4.9 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านส่งเสริม

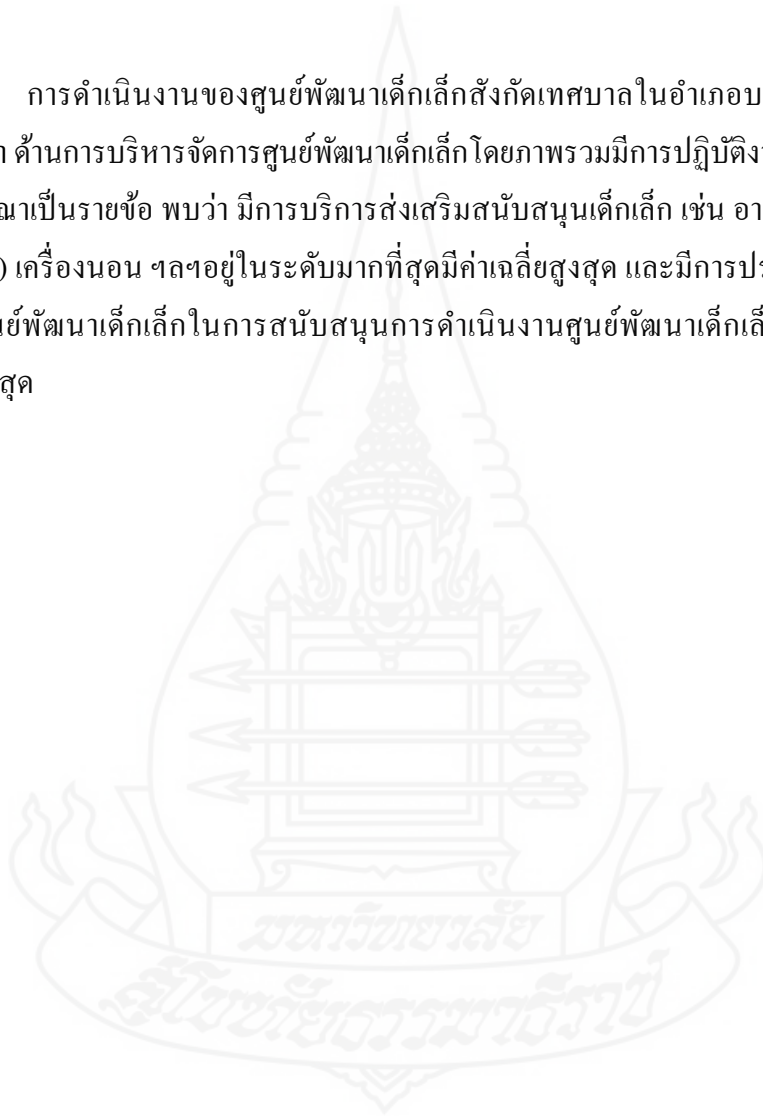
เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาล	อบต.			เทศบาล		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
			การปฏิบัติ			การปฏิบัติ
มีการบริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก เช่น อาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) เครื่องนอน ฯลฯ	4.49	.50	มาก	4.53	.57	มากที่สุด
มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.80	.85	มาก	3.73	.78	มาก
มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.75	.82	มาก	4.17	.59	มาก
มีแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะ 3 ปี	4.12	.70	มาก	3.93	1.08	มาก
มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ	4.00	.67	มาก	4.27	.78	มาก
มีการนิเทศการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฯลฯ	3.92	.73	มาก	4.07	.64	มาก
มีการกำกับติดตามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.02	.75	มาก	4.03	.56	มาก
รวมทุกด้าน	4.01	.59	มาก	4.10	.45	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการบริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก เช่น อาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) เครื่องนอน ฯลฯอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการบริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก เช่น อาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) เครื่องนอน ฯลฯอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ด้านบุคลากร

การดำเนินงานด้านบุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาล	อบต.			เทศบาล		
	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
มีความโปร่งใสในการสรรหาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.02	.66	มาก	4.07	.52	มาก
มีบุคลากรเพียงพอต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.92	.88	มาก	4.17	.75	มาก
มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร	4.14	.60	มาก	4.27	.52	มาก
มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	3.92	.82	มาก	4.13	.63	มาก
มีการส่งเสริมความก้าวหน้า และความมั่นคงทางวิชาชีพ	4.03	.91	มาก	3.83	.65	มาก
มีการส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.90	.92	มาก	3.93	.58	มาก
รวมทุกด้าน	3.99	.67	มาก	4.07	.45	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการส่งเสริมความก้าวหน้า และความมั่นคงทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยสังกัดองค์การบริหารส่วน ตำบลและสังกัดเทศบาล	อบต.		เทศบาล			
	μ	σ	ระดับ การ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การ ปฏิบัติ
สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสม	3.86	.86	มาก	3.70	.88	มาก
สภาพอาคารมีความมั่นคงปลอดภัย	3.97	.74	มาก	4.00	.91	มาก
มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และเพียงพอ กับเด็ก	3.59	1.05	มาก	3.40	.93	ปาน
มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ติดตั้งเครื่องตัดไฟ ถึง ดับเพลิง ฯลฯ	3.73	1.03	มาก	4.10	.80	มาก
มีการเตรียมความพร้อมและการรับมือ สถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกัน อุบัติเหตุ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ	3.29	1.10	ปาน	3.33	.92	ปาน
รวม	3.69	.76	มาก	3.71	.56	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพอาคารมีความมั่นคงปลอดภัยอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการเตรียมความพร้อมและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ติดตั้งเครื่องตัดไฟ ถึงดับเพลิง ฯลฯอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการเตรียมความพร้อม

พร้อมและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การดำเนินงานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาล	อบต.			เทศบาล		
	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
มีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับสภาพสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.02	.75	มาก	3.87	.78	มาก
มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการและพัฒนาการของเด็ก	4.08	.65	มาก	4.13	.57	มาก
มีการสร้างบรรยากาศของความรักความอบอุ่น มีความสุขเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	4.25	.54	มาก	4.33	.61	มาก
มีการจัดประสบการณ์บูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น	4.32	.57	มาก	4.40	.56	มาก
มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอสำหรับเด็ก	3.73	.76	มาก	3.87	.90	มาก
มีการส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ และน้ำดื่มที่สะอาด	4.20	.52	มาก	4.40	.50	มาก
รวม	4.10	.47	มาก	4.72	.44	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดประสบการณ์

บูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอกับเด็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดประสบการณ์บูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นและมีการส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ และน้ำดื่มที่สะอาดอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสอดคล้องกับสภาพสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอกับเด็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

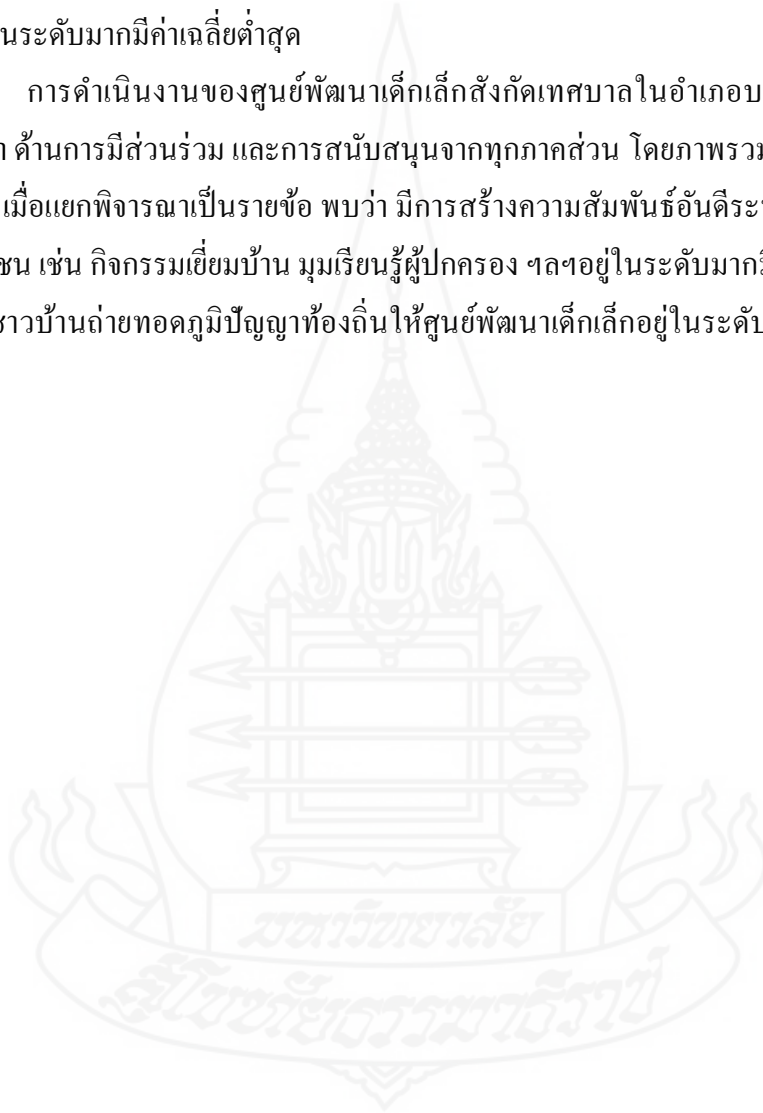

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

การดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วม และการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วนสังกัดองค์การ บริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาล	อบต.		เทศบาล			
	μ	σ	ระดับ การ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การ ปฏิบัติ
มีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ ต่างๆ จากชุมชน	3.56	.84	มาก	3.47	.86	ปาน กลาง
มีการจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมิน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.68	.73	มาก	3.67	.66	มาก
มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบ	3.85	.76	มาก	3.83	.75	มาก
มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มุมเรียนรู้ผู้ปกครอง ฯลฯ	4.05	.80	มาก	4.00	.79	มาก
มีการจัดกิจกรรมให้ชุมชนได้แสดงความ คิดเห็นเพื่อร่วมกันพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.88	.72	มาก	3.63	.81	มาก
มีการให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการที่ เหมาะสมตามวัย	3.85	.66	มาก	3.60	.86	มาก
มีประชาชนชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.68	1.01	มาก	3.27	1.08	ปาน กลาง
มีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน ให้เด็กเข้าไป เรียนรู้จากสถานที่จริง	3.75	.86	มาก	3.30	.92	ปาน กลาง
รวม	3.79	.64	มาก	3.60	.61	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มุมเรียนรู้ผู้ปกครอง ฯลฯ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ต่างๆ จากชุมชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มุมเรียนรู้ผู้ปกครอง ฯลฯ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีประชาชนชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบลและสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การดำเนินงานด้านส่งเสริมเครือข่ายการ พัฒนาเด็กปฐมวัยสังกัดองค์การบริหารส่วน ตำบลและสังกัดเทศบาล	อบต.			เทศบาล		
	μ	σ	ระดับ การ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การ ปฏิบัติ
มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.69	.91	มาก	3.77	.82	มาก
มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสร้าง เครือข่ายของคณะกรรมการดำเนินงาน เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.58	.91	มาก	3.73	.64	มาก
มีแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของ เครือข่ายศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	3.56	.93	มาก	3.63	.61	มาก
มีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพ ผู้ดูแลเด็ก	3.93	.78	มาก	3.97	.56	มาก
มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็ก ปฐมวัย	3.47	.94	ปาน กลาง	3.67	.76	มาก
มีเครือข่ายความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และเอกชน	3.63	.96	มาก	3.57	.77	มาก
รวม	3.64	.78	มาก	3.72	.46	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดอบรม
สัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับ
มากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีเครือข่ายความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และเอกชนอยู่ในระดับมากมี
ค่าเฉลี่ยต่ำสุด

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.1.2 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 14 แห่ง ประกอบด้วยครูผู้ดูแลเด็กสังกัดเทศบาล จำนวน 30 คน และครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน 59 คน รวมทั้งสิ้น 89 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา 6 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating Scale) ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2) ด้านบุคลากร
- 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย
- 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
- 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
- 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เครื่องมือนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 และได้ตรวจสอบหาค่าความเที่ยงโดยวิธีของ ครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เท่ากับ .84

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดระเบียบของข้อมูล แล้ววิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยวุฒิการศึกษา ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา 6 ด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

1.3 ผลการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งเป็นครูผู้ดูแลเด็ก และสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล

1.3.2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การดำเนินงานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร การมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก

1) การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการบริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก เช่น อาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) เครื่องนอน ฯลฯ อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพอาคารมีความมั่นคงปลอดภัยอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการเตรียมความพร้อมและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดประสบการณ์บูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอกับเด็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5) การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มุมเรียนรู้ผู้ปกครอง ฯลฯ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ต่างๆ จากชุมชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

6) การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3.3 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการบริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก เช่น อาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) เครื่องนอน ฯลฯ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการบริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก เช่น อาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) เครื่องนอน ฯลฯ อยู่ใน

ระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด

2) ด้านบุคลากร การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด และมีการส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด และมีการส่งเสริมความก้าวหน้า และความมั่นคงทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด

3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพอาคารมีความมั่นคงปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีการเตรียมความพร้อมและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ติดตั้งเครื่องตัดไฟ ถังดับเพลิง ฯลฯ อยู่ในระดับมากที่สุด และมีการเตรียมความพร้อมและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดประสบการณ์บูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นอยู่ในระดับมากที่สุด และมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอกับเด็กอยู่ในระดับมากที่สุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดประสบการณ์บูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นและมีการส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ

5 หมู่ และน้ำดื่มที่สะอาดอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสอดคล้องกับสภาพสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอกับเด็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มุมเรียนรู้ผู้ปกครอง ฯลฯ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ต่างๆ จากชุมชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มุมเรียนรู้ผู้ปกครอง ฯลฯ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีประชาชนชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

6) ด้านส่งเสริมหรือขยายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีเครือข่ายความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และเอกชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราพบข้อสังเกตที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก อาจเป็นเพราะ

ผู้บริหาร หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อร่วมกันพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ และมาตรฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ อาลัยสุข (2553:124) ได้ศึกษาการดำเนินงานการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี พบว่าระดับการดำเนินงานการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูพี่เลี้ยง และผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการดำเนินการจัดการศึกษา

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะมีการกำหนดแผนและแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานที่ชัดเจนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวนัชพร อนุจร (2553: 85-86) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบัว จังหวัดน่าน พบว่า ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการมีการดำเนินการมากที่สุด คือมีการสนับสนุนงบประมาณอาหารกลางวันที่ถูกหลักโภชนาการ และเพียงพอสำหรับเด็กทุกคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างบประมาณด้านอาหารกลางวันสำหรับเด็กได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) ด้านบุคลากร พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนผู้ดูแลเด็กให้มีความก้าวหน้า และมั่นคงทางวิชาชีพ เช่น การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหา การกำหนดจำนวนอัตรากำลัง การกำหนดคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ การกำหนดเงินเดือน ค่าจ้าง การส่งเสริมความก้าวหน้า และสวัสดิการต่างๆ รวมถึงการจัดฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวนัชพร อนุจร (2553: 85-86) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบัว จังหวัดน่าน พบว่า ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนระบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดไว้ ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จึงมีการดำเนินงานในเรื่อง โครงสร้าง นโยบาย แผนงาน โครงการ การสรรหาบุคลากร การ จัดระบบสารสนเทศ การควบคุม กำกับดูแล ตลอดจนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองชุมชน

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย พบว่า การดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุน งบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในการก่อสร้างหรือ ปรับปรุงอาคารสถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคาร โดยคำนึงถึง ความมั่นคงแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็ก และสอดคล้องกับงานวิจัย ของกนกอร อุณาพรหม (2553: 85-86) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดนครพนมด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และ ความปลอดภัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้เพราะห้องสุขามีความสะอาด ปลอดภัย มีการจัดน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอ สภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่มรื่นไม่ มีสิ่งรบกวนหรือเป็นอันตรายต่อเด็ก สนามเด็กเล่นมีเพียงพอและเหมาะสมกับเด็ก มีการตรวจสอบ ซ่อมแซมอาคารเป็นประจำ มีรั้วกันเป็นสัดส่วน

4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราโดย รวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะมีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับ สังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรม ประจำวัน รวมถึงการได้รับการส่งเสริมพัฒนาความรู้การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แก่ เด็กเล็ก จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ คู่มือศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก คู่มือแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คู่มือแผนการจัดประสบการณ์และ เอกสารต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทิชา ชาญหัตถกิจ (2553: 136-137) ได้ศึกษา เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัด หนองคาย พบว่า การดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ดูแลเด็กได้รับการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ในหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มาใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำคู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คู่มือแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คู่มือแผนการจัดประสบการณ์และเอกสารต่างๆ สำหรับให้ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชพร อนุจร (2553: 85-86) ได้

ศึกษาแนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ ปัว จังหวัดน่าน พบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรมีการดำเนินงานในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่างานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรคือหัวใจสำคัญในการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่าประสบ ผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า การดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทราโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน ร่วมกันพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านการบริหารจัดการ ด้าน บุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร รวมถึงการสร้างสัมพันธ์อันดี ต่อกัน ได้แก่ การเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง วิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น การประชุมผู้ปกครอง และ สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกอร อุณาพรหม (2553: 85-86) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดนครพนมด้านการมี ส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะมี การจัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการศูนย์ฯ ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อพัฒนาศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองและชุมชน กำหนดให้ ผู้ดูแลเด็กออกไปเยี่ยมบ้านเด็กพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง เชิญชุมชนหรือผู้ปกครองมาเป็นผู้ช่วยครู ในการสอนเด็ก จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ดูแลเด็กกับชุมชนและผู้ปกครองในวันสำคัญต่างๆ และมีการส่งเสริมสนับสนุนด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาจากชุมชน

6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า การดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัด ฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด แนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบกับผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองให้การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ อาลัยสุข (2553: 142-143) ได้ศึกษาการดำเนินงานการจัด การศึกษาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานีด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู พี่เลี้ยง และผู้ปกครองนักเรียนให้ความสำคัญกับการจัดการดำเนินการศึกษาในด้านดังกล่าว ซึ่งจะ เห็นว่าทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นได้มีการสรรหาคณะกรรมการผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำปี การศึกษา และมีการจัดการประชุมคณะกรรมการผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับจังหวัด

นอกจากนี้ยังพบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารศูนย์เด็กเล็กซึ่งได้มีการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือ ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

3.1.2 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า มีการเตรียมความพร้อมและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น จึงควรมีการดำเนินงานการเตรียมความพร้อมและรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ มีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่างๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงที กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลประจำไว้

3.1.3 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากภาคส่วน พบว่า การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ต่างๆ จากชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ

ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป

3.1.4 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านบุคลากร พบว่า การส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านสวัสดิการต่างๆ ให้แก่ครูผู้ดูแลเด็ก เช่น การส่งเข้าฝึกอบรม การศึกษาต่อ การปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น เป็นต้น เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.5 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามนโยบาย และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.6 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอกับเด็กมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น จึงควรจัดสรรงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอกับเด็ก

3.1.7 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า มีประชาชนชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป

3.1.8 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย พบว่า การเตรียมความพร้อมและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกันอุบัติภัย มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น จึงควรมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมและรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัย มีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่างๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันทั่วทั้งที่ กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตราย ต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลประจำไว้ มีมาตรการในการ รับส่งเด็กอย่างเป็นระบบ มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการ ช่วยเหลือโดยด่วน

3.1.9 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า มีเครือข่ายความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และเอกชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น จึงควรมีการดำเนินงานส่งเสริม การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ดูแลเด็ก ครอบครัว ชุมชน ในการสร้างเครือข่ายการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดกิจกรรมประชุมสัมมนาพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์

3.1.10 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านบุคลากร พบว่า การส่งเสริมความก้าวหน้า และความมั่นคงทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ ได้แก่ การจัดให้มีการฝึกอบรม การศึกษาต่อ การพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.1.11 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า การประชุม คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการ การกำหนดแผนการทำงาน รวมถึงการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน

3.1.12 ผลการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า การบูรณาการ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสอดคล้องกับสภาพสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีสื่อและ อุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอกับเด็ก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารจึงควร กำหนดแนวทางพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยร่วมกับผู้ดูแลเด็ก ครอบครัว ชุมชน และควร จัดสรรงบประมาณดำเนินการจัดซื้อ จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมและเพียงพอ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ

3.2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกอร อุณาพรหม (2553) "การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดนครพนม" รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550) *แนวการจัดกิจกรรมเตรียมประสบการณ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด* กรุงเทพมหานคร ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- _____ (ม.ป.ป.) *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น* ม.ป.ท.
- _____ (ม.ป.ป.) *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น* ม.ป.ท.
- กระทรวงมหาดไทย (2547) *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น* กรุงเทพฯ อสารักยาดินแดน
- จุฬามาศ อาลัยสุข (2553) "การดำเนินงานการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี" ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
- ณัฐวรดา มณีรัตน์ (2550) *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- ธารทิพย์ อุดมดี (2552) "การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี" ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นันทชา ชาญหัตถกิจ (2552) "การศึกษาเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย" ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- บังอร แอกทอง (2552) "ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดนครราชสีมา" ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542” (2542, 20 พฤษภาคม) *ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา* เล่ม 116 ตอน 40 ก มาตรา 6

“พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537” (2537, 2 ธันวาคม)

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 111 ตอน 53 ก

เยาวพา เดชะคุปต์ และคณะ (2550) การบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ม.ป.ท.

ราชบัณฑิตยสถาน (2525) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 กรุงเทพมหานคร

ราชบัณฑิตยสถาน

_____ (2542) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 6

กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538) เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 5

กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น

วันชพร อนุจร (2553) "แนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วน

ตำบลในเขตอำเภอปัว จังหวัดน่าน" คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา

คุรุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

วชิระ มิตรตระกูล (2551) "การศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วน

ตำบลไถ่คำ" รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการ

ปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

_____ (2547) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)

กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

วัฒนา มัคคสมัน และอมรชัย ดันติเมธ (2555) "ขอช่วย ภารกิจ และทักษะของผู้บริหารในการ

บริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการ

สถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 1 หน้า 1-14 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สมร ทองดี และสุกัญญา กาญจนกิจ (2552) "วิวัฒนาการทางการปฐมวัยศึกษา" ในเอกสารการ

สอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัย หน่วยที่ 1 หน้า 1-84 นนทบุรี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สุกัญญา ปัญเจลิยว (2550) "การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลใน

อำเภอพวน จังหวัดเชียงราย" คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คุรุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

- สุดารัตน์ เกื้อทวีกุล (2552) "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดตาก" ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- โสภิตอนงค์ บุญช่วย (2546) "สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชน" ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) "มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552" กรุงเทพมหานคร สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542" กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอบางน้ำเปรี้ยว (2555) "ข้อมูลจำนวนผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2555" (เอกสารข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547) "รายงานสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน" ม.ป.ท.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. นายบรรหาร เทียมเมฆ ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนตลาดคลอง 16 (เอื้อวัฒนาอุทิศ)
อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา
2. นางวิภา พุทศรี ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลวัดปีตุลาธาราษฎร์
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา
3. นางมุกดา เทวารุท นิลสาคร ตำแหน่งนักบริหารการศึกษา 7
กองการศึกษา เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา
4. นางจิรรัตน์ เกี่ยมยูร ตำแหน่งนักบริหารการศึกษา 7
กองการศึกษา เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา
5. นายจิรประวัติ ศรีวัฒนทรัพย์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ราชบุรีเขต 2

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารการศึกษา
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย บัณฑิตศึกษา

เรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. กรุณาตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงอย่างครบถ้วน เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ เพื่อการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมิได้มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างสูง

นายพงศ์พันธ์ สุขรา

นักศึกษาระดับปริญญาโท แขนงวิชาการบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามสภาพความเป็นจริง

1. วุฒิการศึกษา

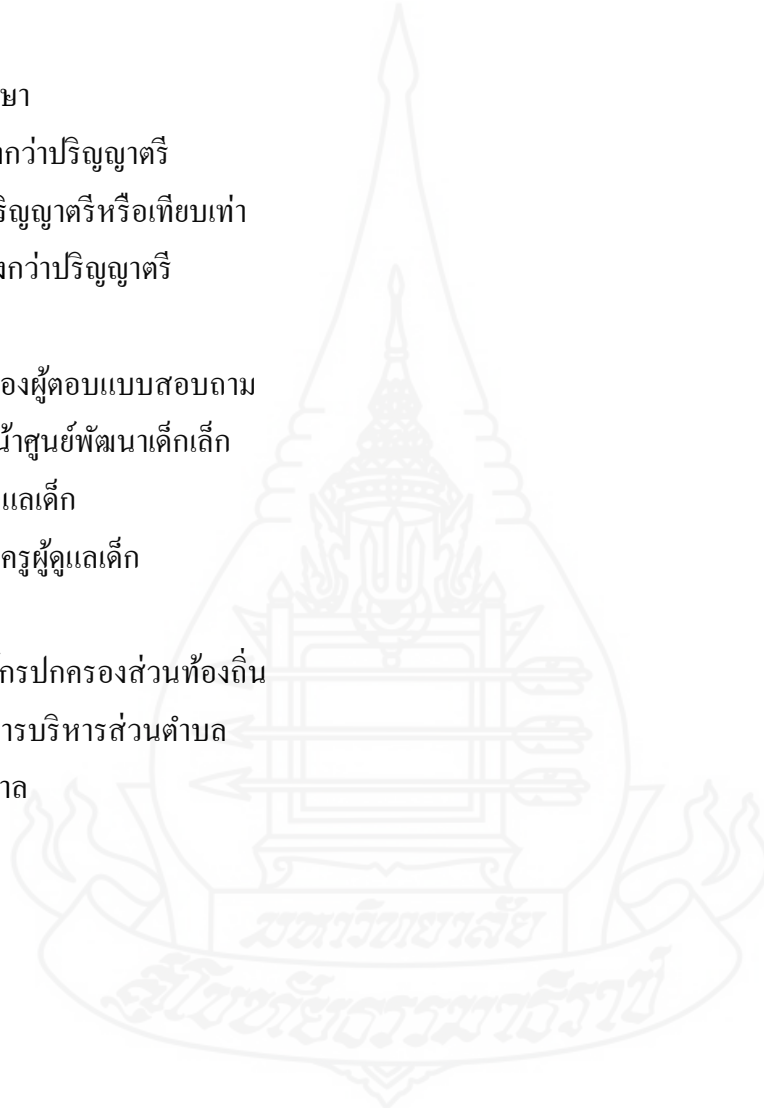
- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- สูงกว่าปริญญาตรี

2. ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

- หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- ครูผู้ดูแลเด็ก
- ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

3. สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- องค์การบริหารส่วนตำบล
- เทศบาล

ตอนที่ 2

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามระดับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการดำเนินงานเพียงช่องเดียวในแต่ละรายการระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อ	รายการ	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	✓				
00	ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		✓			

คำอธิบาย ข้อ 0 ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมากที่สุด แสดงว่าการดำเนินงาน เรื่อง การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด

คำอธิบาย ข้อ 00 ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมาก แสดงว่าการดำเนินงาน เรื่อง ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการดำเนินงานในระดับมาก

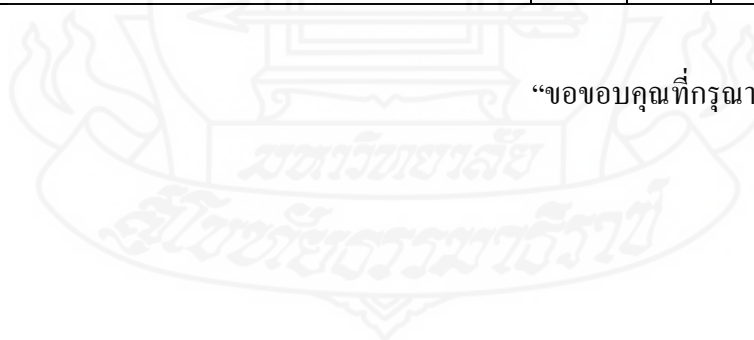
ข้อ	รายการ	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
1.	มีการบริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก เช่น อาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) เครื่องนอน ฯลฯ					
2.	มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
3.	มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
4.	มีแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะ 3 ปี					
5.	มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ					
6.	มีการนิเทศการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฯลฯ					
7.	มีการกำกับติดตามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
	มาตรฐานด้านบุคลากร					
8.	มีความโปร่งใสในการสรรหาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
9.	มีบุคลากรเพียงพอต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
10.	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร					
11.	มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน					
12.	มีการส่งเสริมความก้าวหน้า และความมั่นคงทางวิชาชีพ					

ข้อ	รายการ	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13.	มีการส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
14.	มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสม					
15.	สภาพอาคารมีความมั่นคง ปลอดภัย					
16.	มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และเพียงพอกับเด็ก					
17.	มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ติดตั้งเครื่องตัดไฟ ถังดับเพลิง ฯลฯ					
18.	มีการเตรียมความพร้อมและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ					
19.	มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น					
20.	มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการและพัฒนาการของเด็ก					
21.	มีการสร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก					
22.	มีการจัดประสบการณ์บูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น					
23.	มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอกับเด็ก					

ข้อ	รายการ	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24.	มีการส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ และ น้ำดื่มที่สะอาด					
25.	มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจาก ชุมชน มีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ต่างๆ จากชุมชน					
26.	มีการจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
27.	มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบ					
28.	มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนา เด็กเล็กกับชุมชน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มุม เรียนรู้ผู้ปกครอง ฯลฯ					
29.	มีการจัดกิจกรรมให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อร่วมกันพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
30.	มีการให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยง ดูและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตาม วัย					
31.	มีปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
32.	มีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน ให้เด็กเข้าไป เรียนรู้จากสถานที่จริง					

ข้อ	รายการ	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
33.	มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
34.	มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่ายของคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
35.	มีแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
36.	มีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็ก					
37.	มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย					
38.	มีเครือข่ายความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และเอกชน					

“ขอขอบคุณที่กรุณากรอกแบบสอบถาม”

ภาคผนวก ค
ค่าความตรง

ตารางวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อ	รายการ	คะแนนความสอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ						
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	เฉลี่ย
1.	ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการบริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก เช่น อาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) เครื่องนอน ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2.	มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3.	มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4.	มีแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะ 3 ปี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5.	มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6.	มีการนิเทศการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
7.	มีการกำกับติดตามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
8.	ด้านบุคลากร มีความโปร่งใสในการสรรหาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
9.	มีบุคลากรเพียงพอต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ข้อ	รายการ	คะแนนความสอดคล้องของ						
		ผู้ทรงคุณวุฒิ						
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	เฉลี่ย
10.	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
11.	มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
12.	มีการส่งเสริมความก้าวหน้า และความมั่นคงทางวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
13.	มีการส่งเสริมสวัสดิการต่างๆ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
14.	ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
15.	สภาพอาคารมีความมั่นคง ปลอดภัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
16.	มีพื้นที่เล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และเพียงพอกับเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
17.	มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ติดตั้งเครื่องตัดไฟ ถังดับเพลิง ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
18.	มีการเตรียมความพร้อมและการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
19.	ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
20.	มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการและการพัฒนาการของเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ข้อ	รายการ	คะแนนความสอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ						
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	เฉลี่ย
21.	มีการสร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
22.	มีการจัดประสบการณ์บูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
23.	มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพียงพอกับเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
24.	มีการส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ และน้ำดื่มที่สะอาด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
25.	ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน มีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ต่างๆ จากชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
26.	มีการจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
27.	มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
28.	มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน เช่น กิจกรรมเยี่ยมบ้าน มุมเรียนรู้ผู้ปกครอง ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
29.	มีการจัดกิจกรรมให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อร่วมกันพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ข้อ	รายการ	คะแนนความสอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ						
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	เฉลี่ย
30.	มีการให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
31.	มีปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
32.	มีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน ให้เด็กเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
33.	ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
34.	มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่ายของคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	0	0	3	0.6
35.	มีแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
36.	มีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
37.	มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
38.	มีเครือข่ายความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และเอกชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ภาคผนวก ง
ค่าความเที่ยง

ค่าความเที่ยง

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded(a)	0	.0
	Total	30	100.0

a Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.84	38.00

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
No1	143.23	117.013	.080	.843
No2	144.03	112.861	.291	.839
No3	143.60	112.800	.411	.836
No4	143.83	108.833	.369	.837
No5	143.50	107.983	.596	.830
No6	143.70	113.941	.291	.839
No7	143.73	114.685	.279	.839
No8	143.70	117.528	.046	.843
No9	143.60	109.697	.516	.833
No10	143.50	112.672	.487	.835
No11	143.63	109.826	.615	.832
No12	143.93	112.823	.369	.837

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
No13	143.83	114.075	.314	.838
No14	144.07	112.271	.284	.839
No15	143.77	106.875	.565	.830
No16	144.37	109.068	.431	.835
No17	143.67	114.989	.156	.843
No18	144.43	110.530	.358	.837
No19	143.90	109.059	.534	.832
No20	143.63	112.309	.470	.835
No21	143.43	113.909	.313	.838
No22	143.37	115.551	.203	.841
No23	143.90	111.197	.333	.838
No24	143.37	115.689	.223	.840
No25	144.30	114.424	.172	.843
No26	144.10	113.955	.279	.839
No27	143.93	112.340	.343	.837
No28	143.77	112.530	.309	.838
No29	144.13	112.947	.275	.839
No30	144.17	117.178	.022	.847
No31	144.50	112.121	.220	.843
No32	144.47	113.775	.190	.842
No33	144.00	109.586	.472	.834
No34	144.03	110.240	.571	.832
No35	144.13	111.361	.507	.834
No36	143.80	115.200	.236	.840
No37	144.10	113.197	.282	.839
No38	144.20	115.959	.106	.844

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

Frequencies

Statistics

		Education	government	position
N	Valid	89	89	89
	Missing	0	0	0

Frequency Table

Education

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่าปริญญาตรี	28	31.46	31.46	31.46
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	58	65.17	65.17	96.63
	สูงกว่าปริญญาตรี	3	3.37	3.37	100.00
	Total	89	100.0	100.0	

position

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	6	6.74	6.74	6.74
	ครูผู้ดูแลเด็ก	56	62.92	62.92	69.66
	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	27	30.34	30.34	100.00
	Total	89	100.0	100.0	

government

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid องค์การบริหารส่วนตำบล	59	66.29	66.29	66.29
เทศบาล	30	33.71	33.71	100.00
Total	89	100.0	100.0	

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 2.1 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาพรวม

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
sum1	89	2.86	5.00	4.04	.55
sum2	89	2.33	5.00	4.01	.60
sum3	89	2.00	5.00	3.69	.69
sum4	89	3.17	5.00	4.12	.44
sum5	89	1.88	5.00	3.72	.64
sum6	89	1.33	5.00	3.67	.69
Valid N (listwise)	89				

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No1	89	3	5	4.51	.52
No2	89	2	5	3.78	.82
No3	89	2	5	3.89	.78
No4	89	1	5	4.06	.84
No5	89	2	5	4.09	.72
No6	89	2	5	3.97	.70
No7	89	2	5	4.02	.69
Valid N (listwise)	89				

ด้านที่ 2 ด้านบุคลากร

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No8	89	3	5	4.03	.61
No9	89	2	5	4.00	.84
No10	89	3	5	4.18	.58
No11	89	2	5	3.99	.76
No12	89	2	5	3.97	.83
No13	89	2	5	3.91	.82
Valid N (listwise)	89				

ด้านที่ 3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No14	89	2	5	3.81	.86
No15	89	2	5	3.98	.80
No16	89	1	5	3.53	1.01
No17	89	2	5	3.85	.97
No18	89	1	5	3.30	1.04
Valid N (listwise)	89				

ด้านที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No19	89	2	6	3.97	.76
No20	89	3	5	4.10	.62
No21	89	3	5	4.28	.56
No22	89	3	5	4.35	.57
No23	89	2	5	3.78	.81
No24	89	3	5	4.27	.52
Valid N (listwise)	89				

ด้านที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No25	89	1	5	3.53	.84
No26	89	2	5	3.67	.70
No27	89	2	5	3.84	.75
No28	89	2	5	4.03	.79
No29	89	2	5	3.80	.76
No30	89	1	5	3.76	.74
No31	89	1	5	3.54	1.05
No32	89	1	5	3.60	.90
Valid N (listwise)	89				

ด้านที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No33	89	1	5	3.72	.88
No34	89	1	5	3.63	.83
No35	89	1	5	3.58	.84
No36	89	2	5	3.94	.71
No37	89	1	5	3.54	.88
No38	89	1	5	3.61	.90
Valid N (listwise)	89				

ตอนที่ 2.2 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลใน
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
sum1	59	2.86	5.00	4.01	.59
sum2	59	2.33	5.00	3.99	.67
sum3	59	2.00	5.00	3.69	.76
sum4	59	3.17	5.00	4.10	.47
sum5	59	2.25	5.00	3.79	.64
sum6	59	1.33	5.00	3.64	.78
Valid N (listwise)	59				

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No1	59	4	5	4.49	.50
No2	59	2	5	3.80	.85
No3	59	2	5	3.75	.82
No4	59	2	5	4.12	.70
No5	59	3	5	4.00	.67
No6	59	2	5	3.92	.73
No7	59	2	5	4.02	.75
Valid N (listwise)	59				

ด้านที่ 2 ด้านบุคลากร

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No8	59	3	5	4.02	.66
No9	59	2	5	3.92	.88
No10	59	3	5	4.14	.60
No11	59	2	5	3.92	.82
No12	59	2	5	4.03	.91
No13	59	2	5	3.90	.92
Valid N (listwise)	59				

ด้านที่ 3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No14	59	2	5	3.86	.86
No15	59	2	5	3.97	.74
No16	59	1	5	3.59	1.05
No17	59	2	5	3.73	1.03
No18	59	1	5	3.29	1.10
Valid N (listwise)	59				

ด้านที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No19	59	2	6	4.02	.75
No20	59	3	5	4.08	.65
No21	59	3	5	4.25	.54
No22	59	3	5	4.32	.57
No23	59	2	5	3.73	.76
No24	59	3	5	4.20	.52
Valid N (listwise)	59				

ด้านที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No25	59	2	5	3.56	.84
No26	59	2	5	3.68	.73
No27	59	2	5	3.85	.76
No28	59	2	5	4.05	.80
No29	59	2	5	3.88	.72
No30	59	3	5	3.85	.66
No31	59	1	5	3.68	1.01
No32	59	2	5	3.75	.86
Valid N (listwise)	59				

ด้านที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No33	59	1	5	3.69	.91
No34	59	1	5	3.58	.91
No35	59	1	5	3.56	.93
No36	59	2	5	3.93	.78
No37	59	1	5	3.47	.94
No38	59	1	5	3.63	.96
Valid N (listwise)	59				

ตอนที่ 2.3 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว
จังหวัดฉะเชิงเทรา

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
sum1	30	3.14	5.00	4.10	.45
sum2	30	3.00	5.00	4.07	.45
sum3	30	2.80	5.00	3.71	.56
sum4	30	3.83	5.67	4.72	.44
sum5	30	1.88	4.38	3.60	.61
sum6	30	3.00	4.67	3.72	.46
Valid N (listwise)	30				

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No1	30	3	5	4.53	.57
No2	30	2	5	3.73	.78
No3	30	3	5	4.17	.59
No4	30	1	5	3.93	1.08
No5	30	2	5	4.27	.78
No6	30	3	5	4.07	.64
No7	30	3	5	4.03	.56
Valid N (listwise)	30				

ด้านที่ 2 ด้านบุคลากร

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No8	30	3	5	4.07	.52
No9	30	3	5	4.17	.75
No10	30	3	5	4.27	.52
No11	30	3	5	4.13	.63
No12	30	2	5	3.83	.65
No13	30	2	5	3.93	.58
Valid N (listwise)	30				

ด้านที่ 3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No14	30	2	5	3.70	.88
No15	30	2	5	4.00	.91
No16	30	1	5	3.40	.93
No17	30	2	5	4.10	.80
No18	30	1	5	3.33	.92
Valid N (listwise)	30				

ด้านที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No19	30	2	5	3.87	.78
No20	30	3	5	4.13	.57
No21	30	3	5	4.33	.61
No22	30	3	5	4.40	.56
No23	30	2	5	3.87	.90
No24	30	4	5	4.40	.50
Valid N (listwise)	30				.56

ด้านที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No25	30	1	5	3.47	.86
No26	30	2	5	3.67	.66
No27	30	2	5	3.83	.75
No28	30	2	5	4.00	.79
No29	30	2	5	3.63	.81
No30	30	1	5	3.60	.86
No31	30	1	5	3.27	1.08
No32	30	1	4	3.30	.92
Valid N (listwise)	30				

ด้านที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
No33	30	2	5	3.77	.82
No34	30	3	5	3.73	.64
No35	30	2	5	3.63	.61
No36	30	3	5	3.97	.56
No37	30	2	5	3.67	.76
No38	30	2	5	3.57	.77
Valid N (listwise)	30				

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายพงศ์พันธ์ สุขรา
วัน เดือน ปีเกิด	24 กันยายน 2520
สถานที่เกิด	อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2543
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลคอนจิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ตำแหน่ง	นักบริหารการศึกษา 6

